ԺԲ. ՏԱՐԻ 3555 | (Ն. Տ.) 30 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1895 | 18 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1895 | 14 ՐԷՃԷՊ 1313 | ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԵՒ ԻՆՉ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏԻ ՂՐԿԵԼ
Ի ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

غلطه ده آره وه لك غزته سی اداره سی

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արծաթ 150
» » Վեցամսեայ » » 75
» » Եռամսեայ » » 40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք 56
» » Վեցամսեայ » 28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ Դահ. 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Հետեւեալ տան տպագրական մելաններով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ԴԵՂԱՐԱՆ ՈՒ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

Բերայի Աղքատախնամ ընկերութեան Գործադիր ժողովը մտադրութիւն ունի դեղարան մը հաստատել՝ իր խնամքին յանձնարարուած կամ իր հոգածութեան ապաստանող չքաւոր հիւանդներուն դեղերն այնտեղ պատրաստել տալու համար, իր հսկողութեան տակ։

Թէեւ գաղափարը ծրագրային վիճակի մէջ է տակաւին և ընկերութիւնը քիչ մը ժամանակի պէտք ունի զայն իրագործել կարենալու համար, սակայն կրնանք հիմակուց խօսիլ անոր վրայ. նախ, ան նկատումով թէ երբ հասարակութիւնը իմանայ որ նորակազմ մարմինը առաջին օրէն հիմնական բան մը ընել կուզէ և գործնական միջոցներու կը դիմէ՝ խնայողութիւնը միացնելու համար մարդասիրութեան, աւելի եռանդով ու ինքնաբեր պիտի նուիրէ իր նպաստները, որոնց շատ պէտք կայ այդ մեծ թաղին մէջ. և յետոյ, անոր համար որ, յղացուած խորհուրդը եթէ ոչ բոլորովին նոր, գոնէ հազուագիւտ կերպով իմացուած է մեր մէջ։

Դեղարան բացուածը պիտի ըլլայ խուց մը, եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ, Աղքատախնամին յատկացուած յարկին վրայ, ուր պատրաստ գտնուին նախնական և անմիջական դարմանումներու անհրաժեշտ եղող բոլոր դեղեր։ Հիւանդը, որ ընկերութեան բժիշկներէն մէկուն կը դիմէ,— առիթն է գոհունակութեամբ յիշելու, թէ խումբ մը հայ տոքթորներ սիրայօժար պատասխանած են իրենց ուղղուած հրաւէրին՝ իրենց անձնուէր օժանդակութիւնը նուիրելու պատրաստակամութեամբ,— դեղագիրը ստանալէն ետք պէտք չի պիտի ունենայ գործադիր ժողովին դիմելու, զայն կնքել տալու և դեղարանի մը տանելու; ուր գուցէ ուրիշ ձեւակերպութիւններ ալ մնան կատարելիք. ընկերութեան դեղարանը իսկոյն պիտի պատրաստէ ռեչէթան։ Հիւանդին տեսակէտով, ժամանակի մեծ խնայողութիւն մը առաջ կուգայ այս դրութենէն. և ընկերութեան տեսակէտով, ծախքի խնայողութիւն, որ ոչ նուազ կարեւոր է։

Առանց ծանրանալ ուզելու կատարուելիք գործին վրայ, իր տարրական վիճակին մէջ, կը մտածենք սակայն թէ կարելի չէ՞ այնպիսի ձեւ ու հանգամանք մը տալ այդ դեղարանին—երբ հաստատուի— որ բժշկական խորհրդակցութիւններն ալ հոն կատարուին կանոնաւորապէս։ Այն հինգ վեց բժիշկներն որոնք ազնուաբար յանձն առած են այս դարմանումներուն հոգը, չի մերժեն թերեւս՝ եթէ խնդրուի իրենցմէ իւրաքանչիւրէն՝ շաբաթը մէկ օր, քանի մը ժամ գտնուիլ այնտեղ փոխանակ հիւանդներն իրենց տունն ընդունելու. այս կերպով, կրկնակի դիւրութիւն պիտի ընծայուի աղքատներուն, բժիշկ ու դեղ, միեւնոյն կեդրոնին մէջ, և ամեն օր։ Չենք կրնար գուշակել թէ մինչեւ ո՛ր աստիճան գործնական պիտի նկատուի այս տեսակ գաղափար մը ընկերութեան գործադիր ժողովին կողմէ որուն ատենապետը ինքն ալ բժիշկ ըլլալով՝ թերեւս համաձայնութեան մը գայ իր արուեստակիցներուն հետ։ Այդ պարագային, դեղարանը միանգամայն դարմանատունի ձեւ մը պիտի առնէ։

Բերայի մէջ մեզի յատուկ դարմանատուն մը ունենալը ամենուս ջերմ իղձերէն մէկն եղած է ամեն ժամանակ։ 1894ի ամրան սկիզբները, երբ Տօքթ. Բլէզօվ՝ խումբ մը բժիշկներու հետ միացած՝ այդ տեսակ հաստատութիւն մը հիմնեց, անոր կազմակերպութեան ու օգուտներուն վրայ բաւական մանրամասն գրուեցաւ Արեւելքի մէջ. բայց այդ դարմանատուն բարեգործական ձեռնարկութիւն մը չէ, այլ տեսակ մը հիւանդանոց ուր դիմողները չափաւոր վճարումով, ամեն դեղ ու դարման կը գտնեն և ճարտար մասնագէտներ որոնք շատ բարձր պատուագիններ պիտի պահանջէին իւրաքանչիւր հիւանդի տունն այցելելով։ Դարմանատուն, բառին մարդասիրական իմաստով, ունին Բերայի յոյն տիկինները, և Աղքատախնամին դեղարանը ու դարմանատունը անոր օրինակին վրայ կրնան կաղապարուիլ։ Վերջերս լսեցինք,— չենք յիշեր այս քանիերո՛րդ անգամն ըլլալով,— որ Բերայի հայ տիկինները օժանդակ մասնախումբ մը պիտի կազմեն, Աղքատախնամին օգնելու համար։ Կարելի չէ՞ր որ դարմանատուն մը հաստատելու նախաձեռնութիւնն իրենք ստանձնէին, վստահ ըլլալով որ ամեն հայ բժիշկ իր օժանդակութիւնը չի պիտի զլանար և ընդհանուր համակրանքով պիտի ողջունուէր այս տեսակ հաստատութիւն մը։ Տ.

ՍՐՈՒԱՆՁՏԵԱՆՑԻ ՄԷԿ ՆԱՄԱԿԸ

Բաբերդի մեր աշխատակիցը՝ Ն—ր—ը՝ մեզ հաղորդած է բարեյիշատակ Սրուանձտեանց Գարեգին եպիսկոպոսի ցաւակցական մէկ նամակին պատճէնը։ Գրոց ու Բրոցի հեղինակը 1888ին Տարօնի Գլակայ վանքէն ուղղած էր այդ նամակը Բաբերդի վաճառականներէն Նշան էֆ. Մութաֆեանի՝ անոր կնոջը ու եղբօրը մահուան առթիւ։ Մեր թղթակցին համար տխուր այժմէութիւն մը կը ստանայ այս նամակ, Նշան էֆ. Մութաֆեան ևս իր մահկանացուն կնքած ըլլալով վերջերս, երիտասարդ հասակի մէջ։

Սգակիր Տէ՛ր,

Ցա՛ւ լսեցի ձեր տան վրայ հասած այն կսկծալի հարուածն, և ես յանձն և ի հոգի ցաւեցայ։ Այնքան խորապէս ազդեց յիս կսկիծը և յուզեցան աղիքս, որ ապշեցայ, այլայլեցայ, չէի ուզեր հաւատալ, բայց հետզհետէ հաւատացի դոյզը և ես աշխոյժէ ինկայ։

Մահը՝ մեթէ այդքան անագո՞րոյն էր, որ ժպրհեցաւ ձեր տան դրախտէն զոյգ մի կենաց ծառերը տապարահար կործանել, զոյգ մի կեանք ծաղկեալ, պտղալից, զուարթ, վայելուչ, մին արեւ առաւօտեան, միւսն լուսինն շողշողուն։ Ո՞վ պիտի մխիթարէ այդ որբեր, ո՞վ պիտի սրբէ արցունք հօրդ, արցունք մօրդ, կսկիծ սրտիդ; կիզումն անձին այրեացելոյ հարսին։ Ո՞վ պիտի զովացնէ, ո՞վ պիտի դիեցնէ զգուել սիրուն Կարապետիկ; որո՞ւն պիտի պարծնէ Անգօն իր մեղոյշ աչերն ու ժպտի։ Աստուած իմ, այնքա՛ն դաժան է այս խղճէսը, որ ես մխիթարելու համար պիտի գրէի, պիտի խօսէի, և ահա իսկս մխիթարութեան կը կարօտիմ։

Երանութեան և օրհնութեան բարութեամբ լի տեսայ ձեր վերդաստանը, կը բերկրէի ընդ ձեզ, իսկ այժմ հաւասար բաժանորդ եմ ձեր ցաւոց, ձեզ պէս ու ձեզ չափ կզգամ սուգն ու թախիծը։

Թո՛ղ հոգին Ս. Աստուած լինի մխիթարիչ ամենեցունցդ, և իւր խնամակալ, ամենակալ թեւօք հովանաւորէ զայրիսդ, զորբս և զգաւորսդ, սփոփելով և պահպանելով ի շնորհս իւր և հանգուսցէ զհանգուցեալն ձեր յարքայութիւն իւր, ամէն։

Մնամ աղօթարար և վշտակից
Ձեզ
ԳԱՐԵԳԻՆ ԵՊՍ. ՍՐՈՒԱՆՁՏԵԱՆՑ

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻՒ ՄԸ ԿԱՐԾԻՔԸ
ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱՅԻ ՎՐԱՅ

Գերմանացի ամենէն ծանօթ քննադատներէն մէկը, Պ. Էրնէստ Պրասուվեթըր, իր կարծիքը կը յայտնէ Ալեքսանդր Տիւմա Որդիի թատերական գործին վրայ։ Թէեւ այս կարծիք քիչ մը խիստ կերեւայ, սակայն չարամիտ դիտում մը չկայ անոր մէջ, ընդհակառակն հետաքրքրաշարժ դիտողութիւններ։

Ֆրանսայի երեք տրամագիր հեղինակներէն՝ որք Թէզով թատերախաղի ճիւղն ի գործ դրին, կ'ըսէ Պ. Պրասուվեթըր, Էմիլ Օժիէ ամենէն արուեստագէտն էր և Սարտու ամենէն ճարտար մասնագէտը, բայց Տիւմա այս երկուքէն ալ բարձր էր՝ տրամախօսական աւիւնին համար։

Ֆրանսայի ամենէն ծանօթ գրագէտներէն մէկուն զաւակն ըլլալու բախտն ունեցաւ. և այսպէս խնայուեցան իրեն այն դժուարութիւնները որոնց սովորաբար կը հանդիպին երիտասարդ սկսնակները։ Մնաց որ, իր առաջին փորձեր ուղղակի ցոյց կուտան իր հօր ազդեցութիւնը, բայց Ալեքսանդր Տիւմա չուշացաւ ուղիղ ստեղծել առանձնայատուկ եղանակ մը, և ժամանակակից ընկերութեան կեանքը նկարել այնպէս ինչպէս կերեւնար իր աչքին։

Կը պատմուի թէ, երբ հօրը հաղորդեց Գամելիաւոր Տիկինէն թատերախաղ մը հանելու դիտաւորութիւնը, ծերունին Տիւման տարհամոզեց զինքը, այդպիսի նիւթ մը անհնարին դատելով թատրոնի համար։ Բայց երիտասարդը յամառեցաւ. և այն օրէն ուր իր թատերախաղ ներկայացուեցաւ Վօտվիլ բեմին վրայ, ամբողջ Ֆրանսա յանձին անոր ճանչցաւ իր տրամագիրական առաջին հեղինակներէն մէկը, կարծիք զոր Տիւմա գիտցաւ պահպանել և զօրացնել աւելի քան քառասուն տարի, հասարակութիւնը հետաքրքրելու, թելադրելու, և իր ամեն մէկ թատերախաղին շուրջ հետաքրքրութեան նոր շարժում մը առաջ բերելու արուեստին մէջ անմիման։

Այսօր ընդունելու է սակայն թէ Տիւմա մեծ ստեղծող մը չեղաւ։ Բայց ընդհակառակն, սքանչելի տրամաբանող էր, և հետզհետէ սովորած էր Թատերախաղի ձեւը գործածել իր բարոյական ու ընկերային տեսութիւններուն արտայայտութեանը համար։ Թատրոնն իրեն համար դպրոց մ'էր։ Աւելի բարոյախօս քան բանաստեղծ, Թատրոնը կը ծառայեցնէր իրեն՝ հանրութեան վրայ ազդելու և աւելի արտաքայտում միանգամայն համբաւ տալու համար իր Թէզերուն։ Բայց շատ անգամ Թատրոնը չէր բաւեր իրեն. այն ատեն կը դիմէր քննախօսութիւններու ու բոցմամբ կը լեցնէր իր Թատերախաղերուն երկար յառաջաբանները։

Գալով իր իսկ Թէզերուն, ասոնք նշանաւոր են ոչ այնքան իրենց խորութեամբը որքան տարակերպ երեւոյթովը զոր կը սիրէր տալ անոնց։ Ասոր համար է որ ամբաստանեցին իր Թատրոնն իբրեւ անբարոյական, պարզապէս անոր համար որ իր ժամանակին բարոյական պայմանադրութեանց դէմ ելլալ կը ձեւացնէր։

Իր բոլոր Թէզերուն բարոյական սկզբունքն է ընտանիքի յղացումը իբրեւ հիմ ընկերութեան։ Իր ամեն մէկ Թատերախաղին մէջ Տիւմա կը քարոզէ ընտանիքի գաղափարին բարձրացումը։ Արդ, սէրն է որ կը ստեղծէ ընտանիքը, և սէրն է նաեւ որ զայն կը փճացնէ, այնպէս որ սէրն ուսումնասիրած է այս կրկին տեսակէտով։

Ամուսնութիւնը հիմնուած սիրոյ վրայ. այս է Տիւմային տրամագիրական սկզբունքը։ Ուստի անհաւատարմութիւնը կը նկատէ իբրեւ ընկերային վտանգ մը։ Եւ եթէ ի նպաստ ապահարզանի կը ջատագովէ, պատճառն այն է որ ապահարզանը անհաւատարիմ կնոջ ձեռքէն կառնէ անոր վերջին արդարացումը։ Եւ ընտանիքի գաղափարը պահպանելու եռանդին մէջ մինչեւ իսկ սպանութիւն պատուիրելու չափ առաջ կերթայ, եթէ ապահարզան չըլլայ։

Ընտանիքին մէջ որպէս ինք կը յղանայ, Տիւմա երկան ու կնոջ միջեւ պարտուց և իրաւանց գրեթէ կատարեալ հաւասարութիւն մը կընդունի։ «Դուն ինքդ ալ անբասիր եղիր, եթէ կուզես որ կինդ ըլլայ» կըսէ ինք ամուսնի մը, Ֆրանսիյօնին մէջ որ իր վերջին Թատերախաղն է։

Տիւմայի տեսութիւններն ասոնք են համառօտակի. և երբ այսօր դարձեալ կը տեսնենք զանոնք, դժուարաւ կըմբռնենք թէ անոնք այս աստիճան յուզած ըլլան Ֆրանսական ընկերութիւնը, և նոյն իսկ ամբողջ Եւրոպան։ Կը հարցունենք թէ ինչպէ՞ս Տիւմայի Թատերախաղները կրցեր են նկատուիլ իբրեւ պատմական դէպքեր, Թուականներ նշանակող բաներու և գաղափարներու պատմութեան մէջ։ Բայց պէտք է յիշել թէ Տիւմա՝ Օժիէին հետ՝ առաջինն եղաւ որ հաստատապէս բեմի վրայ տարաւ անհաւատարմութեան խնդիրը և Թատրոնը բացէ ի բաց գործածեց տեսական քարոզութեան։

Դժբախտութիւնը սա է որ, իր Թատերախաղերուն մէջ իր Թէզերուն մտադրութեանը շատ զոհեց իր նկարագիրներուն տրամաբանական զարգացումը եւ նոյն իսկ կացութիւններ և դարձուածք։ Զանոնք աւելի ջանաց միմիայն ապացուցանել. և իրօք, երբ իր Թատերախաղերուն յաջողութեան սկիզբը մտաբերենք, միշտ կը տեսնենք որ այս յաջողութիւն ուրիշ պատճառներ ունեցած է քան արուեստագիտական պարզ յուզումը։

Իր Թատերախաղերուն իրականութեան ու կեանքին վրայ խօսեցան, բայց կը տարակուսիմ որ գտած ըլլան զանոնք, նոյն իսկ իր ամենէն նշանաւոր գործերուն մէջ։ Տիւմա կատարեալ ծանօթութիւն ունէր բարեգեան ընկերութեան և, հրաշալի արուեստով մը, կրցաւ անոր խօսակցութեան սովորութիւններն ու արտաքին երեւոյթը ի յայտ բերել։ Իր տրամախօսութիւնները համակ բարեգեան աւիւնով մը կը շողան, ու մինչեւ այժմ իսկ կրնայ պատրանք տալ և իրականութեան մը տպաւորութիւնը գործել։ Բայց եթէ Տիւմային Թատերախաղեր նկատենք խօսակցութենէ դուրս, իրենց յատակագծերուն մէջ, իրենց խմբագրութեան, իրենց դարձուածքներուն մանրամասնութեան մէջ, և եթէ փորձենք անոնց մէջ գտնել իրական կեանքի պատկեր մը, ամեն վայրկեան պիտի հանդիպինք շինծուին ու վիպականին։

Սակայն Տիւմայի անունը մոռցուելու վտանգը չունի բնաւ։ Իր տեղն այսուհետեւ նշանակուած է Թատրոնի պատմութեան մէջ, ոչ միայն իր վայելած հռչակին և գործած ազդեցութեանը պատճառով, այլ որովհետեւ մեր ժամանակին մէջ առաջիններէն եղաւ տրամագիրական արուեստը բարձրացնել և ամբոխի պարզ զբօսանքէ տարբեր նպատակ մը անոր յատկացնել ուզող։

ԲԵՆՍԻԼՎԵՆԻՈՅ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ

(Շար. Շաբաթ աւուր թիւէն)

Համալսարանին հիւանդանոցը ունի երկու սրահ ամփիթատրոնի ձեւով շինուած, ուր ամեն օր տեղի կ'ունենան զանազան վիրաբուժական գործողութիւնք աշակերտաց ներկայութեանը։ Համալսարանին կից է քաղաքին հիւանդանոցը, որ յատուկ կարգադրութեան մը շնորհիւ դրուած է ատամնաբուժական բրոֆէսորներու տրամադրութեան ներքեւ. ասոնք որոշեալ ժամերու մէջ աշակերտներն հոն կ'առաջնորդեն հինգ կամ վեց հոգիէ բաղկացեալ խումբերով, և նոյնպէս հոն կը վայելեն գործնական օգուտներ։

Բժշկական վարժարանը ունի յաւելեալ ճիւղ մը, ուր ընթացաւարտք կրնան պատրաստել ինքզինքնին ինքնագիտ փորձեր ընելու բժշկական գիտութեան մէջ։ Կ'ուսանին բժշկական օրէնք, Թուաբանութիւն և նմանօրինակ ճիւղեր։

Ատամնաբուժական վարժարանը համալսարանին մէջ իր ճշմարիտ տեղը բռնած է իբր մասնաճիւղ բժշկական վարժարանին։ Հիւսուածաբանութիւն, մարդակազմութիւն և այլ նիւթեր զորս ատամնաբուժական աշակերտք ևս կ'ուսանին, նոյն ատեն և նոյն բրոֆէսորներէն կ'առնուն բժշկական ուսանողներուն հետ։ Ուստի ուսանողները մեծապէս կ'օգտուին երկու վարժարանաց միջեւ տիրող սերտ կապակցութենէն։ Համալսարանն սքանչելի պատեհութիւն մ'ալ կ'ընծայէ ատամնաբուժական ուսանողներուն, արտօնութիւն տալով անոնց ներկայ գտնուիլ ամեն դասախօսութեանց և գործողութեանց որք տեղի կ'ունենան բժշկական վարժարանին կամ հիւանդանոցին մէջ։ Յայտնի է որ եթէ ուսանողն իր յաճախելիք դասախօսութեանց մասին լուրջ ընտրութիւն մը ընէ, որքան կրնայ օգտուիլ այս առանձնաշնորհումէն։

Ատամնաբուժութեան գործնական մասին վարժութիւնը առաջին օրուընէ կ'սկսի աւանդուիլ ատամնաբուժութեան յատուկ շէնքին մէջ։ Այս շէնքին գլխաւոր մասն է գործողութեանց սրահը որ ունի 140 ոտք լայնութիւն։ Շէնքն այնպէս շինուած է որ այս սրահը չորս կողմէն պատուհաններ ունի, և ամեն պատուհանի առջեւ դրուած են ատամնաբոյժի աթոռ մը, դարակ մը և սեղան մը։ Բազմաթիւ տեսուչներու հսկողութեան ներքեւ աշակերտք հոն կը դարմանեն բազմաթիւ անձինք որք իրենց կը դիմեն ակռաներնին կամ բերաննին խնամել տալու համար։ Աւելորդ է ըսել թէ մեծագոյն մասն այն հոծ բազմութեան որ յաճախ այս մեծ սրահին մէջ կը գտնուի, ժողովրդեան աղքատագոյն դասին կը պատկանի։ Քանի որ գրեթէ առանց ծախքի կը կատարուին գործողութիւնք, ատամնաբուժական վարժարանք զգալի դեր մը կը խաղան Ամերիկայի մեծ քաղաքներու առողջութեանը մէջ, վասն զի ժողովրդեան այն մասը որ միջոց չունի ատամնաբոյժներու դիմելու, վարժուած է դպրոցներն երթալ, ինչպէս որ աղքատ հիւանդներն հիւանդանոց կ'երթան։ Այնքան սովորութիւն եղած է հասարակ ժողովրդեան՝ այս հաստատութիւններէն օգտուիլ որ վարժարանաց աշակերտները չեն կրնար խնամել բոլոր եկողները, այնպէս որ շատ անգամ դիմողները ետ կը դրկուին։

Գործողութեանց սրահէն զատ կայ սրահ մը ուր ուսանողները առանձին կ'աշխատին։

ԶՐԱՆՏ Պ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ՍՈՒԷԶԻ ՋՐԱՆՑՔԸ.— Մարդուն հնարագէտ հանճարին այս յաղթանակն ու հսկայ գործը՝ մեծամեծ ու անհամեմատ արդիւնք առաջ բերաւ, ըստ որում աշխարհիս վաճառականութեան անձուկ գիծն ու սահմանը շատ ընդարձակեց և եւրոպական նաւահանգիստներուն և Հնդկաստանի միջեւ եղած հեռաւորութիւնը նշանաւոր եղանակաւ կարճեցուց։ 1894ին՝ ջրանցքէն անցան 3341 նաւ (1890ին՝ 3389, 1891ին՝ 4207, 1892ին՝ 3559), ամբողջն ի միասին 7,659.000 տակառաչափ տարողութեամբ՝ (մէն մի տակառաչափ 1000 քիլոկրամ)։ Այս նաւերէն 2405ը կը վերաբերին Անգղիոյ, 272ը Գերմանիոյ, 190ը Ֆրանսայի, 178ը Հոլանտայի, 71ը Աւստրիոյ, 67ը Իտալիոյ, 50ը Նորվեկիոյ, 34ը Թուրքիոյ, 29ը Սպանիոյ, 24ը Ռուսաստանի, և այլն։

Ջրանցքէն անցնելու համար իւրաքանչիւր նաւ տակառաչափի վրայ 10 ֆրանք կը վճարէ, նոյնչափ ալ անձանց համար։ 1893ին առնուած մաքսը 22,000,000 մարք է. ուղեւորաց թիւը մինչեւ 186,495ի բարձրացաւ։ 3082 նաւ՝ ուրեմն 92¼% գիշեր ժամանակ անցան, որովհետեւ ջերմութիւնը ցերեկը գրեթէ անտանելի է։ Անցման միջին տեւողութիւնը 20 ժամ և 44 վայրկեան է։ Վեց տեղ նաւք կը խատորին, և ամեն մէկ խատորման տեղն հեռագիր ունի, որով պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ՝ նաւը պիտի անցնի՞ թէ ոչ։ 1541ին մէկ տարուան մէջ կը հասնէր արեւելեան Հնդկաստան և Չինաստան. հիմա Մարսէյլէն մինչեւ Փոնտիշէրի 22—24, ստորին Քօշինշին (Սայկոն) 28—30, Ճափոն (Նակասաքի) 39—43 օր կը տեւէ։

Արեւելք անցեալ հինգշաբթի և ուրբաթ օրուան թիւերով եղած հրատարակութիւններուն մէջ, Տ. Յովսէփ քահանայ Հալաճեանի մահուան և անոր կտակին առթիւ, տեղւոյ անունը սխալմամբ տեղի տուած է, Թօքաթի տեղ Ուրֆա ըսելով, թէեւ իրողութիւնը և պարագաները ճիշդ էին։ Հանգուցեալ քահանան վախճաներ է Թօքաթի մէջ ուր Պատրիարքական փոխանորդի պաշտօն վարած էր չորս տարի։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (31)

ԲԻԷՌ ՏԷԼՔՈՒՌ

ԴԱՏԱԿԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔ ՄԸ

Մաքսիմ իր հակառակորդին հանդէպ կը գտնուէր յոյժ անկանոն վիճակի մը մէջ. և զինաթափ՝ իր առաջին յայտարարութենէն։ Որքան ալ միտքը դրած ըլլար մաքառիլ իր պատուին պաշտպանութեանը համար, դարձեալ ապացոյցներ ունենալու կուգար ամբաստանութեան մը հանդէպ որ ինչ ալ ըլլայ՝ պիտի ուղղուէր իր դէմ։

Այս անգամ երիտասարդը հասկցաւ հարցումին արժէքը. պատասխանելու էր. և ասոր համար, ըսելու էր այն տեղն ուր կը գտնուէին իր հարստութիւնը ներկայացնող իրերը։ Կրնա՞ր, քանի որ մօրն էին անոնք։

Կացութիւնը կը ծանրանար. և սակայն Մաքսիմ չվարանեցաւ։

Տեսակ մը սոսկումով չէր ուզեր այս գործին խառնել տիկին Մորիօնը, դատապարտութիւնն իսկ աչք առնելով։

Ցաւագին ու անպատուիչ պատիժ մը միայն իր անծանօթ անունը պիտի արատաւորէր, առանց վնասելու Նինոյի անուան։

Պահ մը խորհրդածութենէ յետոյ, որ շատ երկար երեւցաւ, Մաքսիմ՝ ամենամեծ հանդարտութիւն ցուցնելով, պատասխանեց.

—Այո, պարոն։

—Ա՛հ, ի՞նչ ապացոյցներ ունիք ասիկա հաստատելու համար։

—Բայց... առանց շատ հարուստ ըլլալու, պէտքերս հոգալու չափ հարստութիւն ունիմ։

—Այո, գիտենք։ Բայց տակաւին չէք ցուցուներ ձեր եկամուտներուն աղբիւրը։

Եւ որովհետեւ երիտասարդը կը վարանէր, Պ. Բերնըլէն շարունակեց.

—Միրօմէնիլ փողոցի ձեր բնակարանին մէջ կատարուած քննութեամբ բան մը չէ գտնուած ձեր դրամական վիճակը ցուցունող։ Արժէթուղթե՞ր ունիք, կալուա՞ծ թէ եկամուտ մը։

Պատասխանելու էր, վասնզի հարցաքննութիւնն յիրաւի անանկ հարցումներու կը յանգէր զորս Մաքսիմ իբրեւ հարեւանցի կը նկատէր։ Եւ արդէն ի՞նչ կարեւորութիւն ունէին բոլոր այդ խուսափանքները։

—Ո՛հ, ոչ, պարոն, բնաւ արժէթուղթ չէք գտած սենեակէս. դրամական գործողութիւններով ուղղակի կը շահագործեմ ստակս։

—Լա՛ւ։ Կը խաղաք։ Ձեր ձերբակալման պահուն կատարուած հարցափորձէն կը տեսնեմ որ Փարիզ ծնած էք։ Ճի՞շդ է ասիկա։

—Այո, պատասխանեց Մաքսիմ քիչ մը խռոված։

Պ. Բերնըլէն այս գրեթէ անօգուտ հարցումն ուղղած էր առանց գիտնալու թէ ինչո՛ւ, իր կամքէն աւելի զօրաւոր զգացման մը հնազանդելով։ Միեւնոյն պատճառաւ հարցուց յանկարծ.

—Յայտարարեցիք թէ ծնողք չունիք. երբեք չճանչցա՞ք զանոնք։

—Ոչ։

—Այն ատեն ի՞նչպէս կրթուեցաք։

Մաքսիմ իր բոլոր կորովին պէտք ունեցաւ պատասխանելու համար։

—Չեմ գիտեր։ Մինչեւ տասնըութ տարեկան հասակս փարիզեան քոլէճի մը մէջ փակուած մնացի. թոշակս կը վճարէին։ Վերջին անգամ դուրս ելլելուս՝ պէտքերուս բաւելու չափ գումար մը յանձնեցին ինծի։

Հարցաքննիչ դատաւորը, այս հարցումներն ուղղելով հանդերձ, որք դատին հետ անուղղակի յարաբերութիւն ունէին, այլ որք մասնաւորապէս հաճելի ըլլալ կ'երեւային դատաւորին, չահու համար չէր որ այդպէս կը վարուէր։ Ընդհակառակն, առանց պատճառը գիտնալու, այդ ամբաստանեալին մասին տեսակ մը սէր կը զգար զոր չէր կրնար բացատրել։ Այս վերջինին հանդարտութիւնը մանաւանդ կը գրգռէր զինք, և Պ. Բերնըլէն միտքը կը դնէր ջախջախել այդ ընդդիմութիւնը, որուն բնաւ չէր ներեր։

Նորէն սկսաւ թուղթեր դարձնել, յետոյ յարեց.

—Պիտի ըսեմ ձեզ ինչ որ ըրիք քոլէժէն ելլելնէդ ետքը։

—Ներեցէք, պարոն հարցաքննիչ դատաւոր, չեմ կարծեր որ իմ անցեալ կեանքս ինծի յիշեցնելու համար բերուած ըլլամ ձեր առջեւ։ Ամբաստանութեամբ մը ձերբակալուեցայ. ձերբակալումէս ի վեր շատ օրեր անցան։ Այսօր միայն ձեզ կը ներկայացնեն զիս, և մինչեւ այս վայրկեանս դեռ չըրիք ինծի թէ ինչու ձերբակալման գիր մը հանուեցաւ ինծի դէմ։

Դատաւորը դադրած էր թղթատելէ իր գրասեղանին վրայ. ամբաստանեալին խօսքերը ապշեցուցած կը թուէին զինք, այդօրինակ դիտողութիւններու շատ վարժուած չըլլալով։

—Չէք գիտեր, պարոն, ըսաւ, զսպելով իր զայրոյթը, թէ եթէ ուզէի բանտ ղրկել ձեզ, և ձգէի որ հոն խորհրդածէիք երկար ժամանակ, կրնայի ընել։

—Ասիկա ձեր իրաւունքն ըլլայ թերեւս, բայց ոչ ձեր պարտքը։

—Կը բաւէ. այդ դիտողութիւններ անօգուտ, նոյն իսկ անպատշաճ են։ Ուզածիս պէս կուղղեմ հարցումները, ձեզ կը մնայ պատասխանել և ոչ թէ զիս հարցափորձել։ Գալով ամբաստանութեան, գիտէք զայն. երբ որ ուզեմ նորոգել, դուք բացատրութիւններ պիտի տաք։

Մաքսիմ կուզէր պատասխանել, բայց սուր բանակռիւը պարապ տեղը պիտի երկարէր. լաւագոյն էր բոլոր ուժը վերապահել վճռական դատին։ Լռեց։

—Կուզեմ ըսել ձեզ, պարոն, շարունակեց դատաւորը, թէ ի՛նչ կերպով ապրեցաք այն վայրկենէն ետք ուր անկախ եղաք, որպէսզի կարենամ հասնիլ մինչեւ ձեզ դէմ յարուցուած ամբաստանութեան։ Ձեր կեանքն այն միջոցին՝ բոլոր երիտասարդներուն կեանքին պէս էր. ստակը զոր ունէիք, ինչպէս կը յայտարարէք, շուտով թռաւ գնաց ամեն տեսակ մսխումներով։

«Յետոյ օր մը ուզեցիք դիրք մը ունենալ, կամ ձեր մէկ քանի բարեկամներուն օրինակին հետեւիլ, ահա այն ատեն մտաք իրաւաբանական վարժարանը։ Բայց յարատեւ աշխատութիւնը չէր յարմարէր ձեր բնաւորութեանը և բոլորովին հակառակ կ'երեւնաք ձեր հաճոյական սովորութիւններուն։ Շատ չանցած, զանց առիք իրաւաբանական ուսումները՝ խաղի ուսումներով պարապելու. քիչ քիչ այս նոր մոլութենէն հրապուրուած՝ ամեն բան երեսի վրայ ձգեցիք՝ զայն յագեցնելու համար. ինչ որ ի սկզբան հաճոյքի պատրուակ մ'էր, եղաւ բացարձակ պէտք մը, և անհրաժեշտ բան մը, նոյն իսկ օգտակար։ Խաղի արուեստով ապրեցաք։ Ասոր մէջ կը կայանայ այն հարստութիւնը զոր կ'ըսէք թէ ունիք։ Կը սխալի՞մ։

—Բացարձակապէս։

—Ձեր ենթադրութիւնն է, դժբախտաբար ձեզ համար, պէտք եղածին պէս չէ ճշդուած. և քոլէժն ելլալնէդ յետոյ ձեր վարած կեանքին գլխաւոր կէտերը կազմող պատմութիւնը՝ ճշմարտութեան արտայայտութիւնը միայն կ'երեւայ ինծի։

—Օ՛հ, Աստուա՛ծ իմ, եթէ այդպէս կուզէք...

—Արիքօներու քլիւպին ներկայացուեցաք այս ակումբին անդամներէն Շառլ տը Պօնէօյլ մարքիզի՞ն կողմէ։

—Այո, պարոն, բարեկամներէս մէկն է։

—Ամեն գիշեր հոն կանցունէի՞ք։

—Շատ անգամ կ'երթայի։

—Ժամանակէ մը ի վեր շատ կը կորսնցունէիք։

—Ատ շիտակ է։

—Դեկտեմբեր 25ին խաղացիք ակումբին անդամներէն Պ. Բօլ Տիւպուայի հետ. ձեր շատ ստակը շահեցաւ։

—Այո։

—Պ. Տիւպուա հաստատեց որ այդ կորուստ շատ կը ցաւցնէր ձեր սիրտը։

—Ներեցէք, պարոն դատաւոր, այդ հարցումիդ տղայական է։ Մարդ միշտ կը նեղանայ երբ ստակ կորսնցունէ։

Դատաւորը չպատասխանեց այս դիտողութեան. շարունակեց.

—Այն գիշերը Պ. Տիւպուայի հետ խաղալնիդ կը յիշէ՞ք։

—Այո, կատարելապէս։

—Անկէ յետոյ ինչո՞ւ նորէն քլիւպ չըդարձաք։

Մաքսիմ սարսռաց։ Բայէն փողոցի ապարանքին երեկոյթները և Ալիսի հետ իր ժամադրութիւնները միայն արգելք եղած էին Արիքօներուն քլիւպը չերթալուն։ Կրնա՞ր այս պատճառն յայտնել։

—Չեմ գիտեր. անշուշտ զբաղումներ թող չտուին որ ակումբ երթամ, ուր արդէն ժամանակէ մը ի վեր շատ չէի յաճախեր։

Պ. Բերնըլէն ժպտեցաւ։

—Տարօրինակ դիպուածով մը վերջին գիշերը զոր անցուցիք քլիւպին մէջ այն գիշերն է որ ահագին խաղ մը սկսած էր քլիւպին երկու անդամներուն միջեւ։ Դուք ներկայ էիք Պ. Մադըրօյի և Ֆերուզօլ կոմսին միջեւ բացուած խաղին։

—Այո, կարծեմ, այո։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 18/30 ԴԵԿՏ. 1895

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Ս. ՅԱԿՈԲ
ԵՒ ԱՌԱՋԻՆ ՁԻՒՆԸ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Եթէ կ'ուզէք տակաւին մի հաւատաք ժողովրդական աւանդութեան թէ Ս. Յակոբ իւր մօրուքը կը թօթուէ։ Շաբաթներէ հետէ հարաւ կը փչէր անընդհատ։ Ջերմաչափը (սանդիկրատ) 10էն վեր էր գացած, և յաճախ 15ի չուրջ կը դեգերէր։ Նոյմ. և Դեկտ.ի կէսը Պոլսեցիներուն համար գարնանային օդ մ'եղաւ։ «Ձմեռ պիտի չունենանք այս տարի» կ'ըսէին Պոլսեցիք, ուրախանալով որ ժողովրդեան աղքատագոյն մասն այս տարի շատ պիտի չնեղուի եղանակին խստութիւններէն։ Բայց ծերերը թերահաւատ էին։ Անոնք Սրբոյն Յակոբայ Մծբնայ Հայրապետին լաւագոյն օրերը տեսած ըլլալով, ապահով էին որ բազմամեայ փորձն այս տարի եւս պիտի ճշդուէր, և ծերունի Հայրապետն, որքան ալ «յաւէտ պաշտպան», իւր մօրուքը պիտի թօթուէր, որով աղքատին, փայտի և ածուխի նեղութիւն քաշող թշուառին անգամ պիտի զգացնէր ձմռան պարտուպատշաճ գաւնութիւնն։ Անանկ ալ եղաւ։ Մինչեւ այս շաբաթ օր տեւող հարաւային մեղմիկ անուշիկ օդն յանկարծ փոխուեցաւ Ս. Յակոբայ տօնախմբութեան գիշերն, յորում ջերմաչափն յեղակարծ անկումով մը զերոյէն քանի մը աստիճան վար գլորեցաւ, և ցրտաշունչ քամի մը հիւսիսային արեւելքէն բերաւ ձեան տեղատարափ մը, որ երեկ օրն ի բուն տեւեց, ճշմարիտ ձմեռնային կերպարան մը տալով մայրաքաղաքին։

⁂

Բայց որքան ալ խիստ ըլլայ ձմեռը Կ. Պոլսոյ մէջ, այսպիսի ծովեզերեայ քաղաքի մը ձմեռը բան մը չէ բաղդատմամբ ցամաքային ներքին գաւառներու ձմռան, որ ամիսներ կը տեւէ միօրինակ սաստկութեամբ, հաղորդակցութիւնները կտրելով, գործառնութիւնները դադրեցնելով, կեանքի այլ և այլ պէտքերը սղեցնելով, կարօտութիւններն աւելի եւս կսկծալի և զգալի ընելով, և յետին խեղճութեան մատնելով զամեն անոնք որ աշնան մէջ իրենց ձմռան պաշարն հայթայթելու և ամբարելու հեռատեսութիւնն ու բարեբաստութիւնը չէին ունեցած։ Վոսփորի և Մարմարայի նման փակ ծովերու և անոնց եզերքին վրայ ձմեռը բացառութիւն է որ սաստիկ ըլլայ, այն ալ անկարելի է որ երկար տեւէ։ Բայց ո՛րչափ ձիւն տեղայ և ջերմաչափը զերոյէն վար քանի աստիճան ցոյց տայ, ծովային դիրքին թանկագին առաւելութիւնն է որ այսպիսի մեծ քաղաքներ երբեք կեանքի պէտքերու նեղութիւն չեն քաշեր, սով, կամ սովանման վիճակներ գրեթէ բացարձակապէս անկարելի են շոգենաւերու դարուն մէջ Կ. Պոլսոյ նման եզական դիրք վայելող քաղաքներու համար։ Իսկ լոկ ցամաքային գաւառներու համար, խնդիրը բոլորովին տարբեր է։ Ծովու կլիմային մեղմացուցիչ ազդեցութիւնը չկայ հոն։ Ամառն որքան ալ տաք ըլլայ, ձմեռը միշտ բուռն կ'ըլլայ։ Իսկ այն բարձրաւանդակներու վրայ որք արդէն երկարատեւ ու շատ տաք ամառ չեն վայելեր, ձմեռը թէ՛ կանուխ կը սկսի, թէ ուշ կը վերջանայ, և թէ միօրինակ խստութեամբն՝ երկար ժամանակ մը կենսական գործունէութիւնը կը դադրեցնէ թէ՛ ֆիզիքական աշխարհին և թէ անտեսական աշխարհին մէջ։ Ծովու կլիմային չափաւորիչ ազդեցութենէն զուրկ այսպիսի վայրեր ծովու տնտեսական առաւելութիւններէն ալ զուրկ են. այսինքն՝ ջուրի ճամբով դիւրին հաղորդակցութիւններ չեն վայելեր, որով կեանքի պէտքերու համար կրնան նեղուիլ, մանաւանդ երբ բաւական պաշար մթերած չըլլան առաջուց։ Հաղորդակցութեանց խափանումն այսպիսի տեղեր արուեստակեալ գիներ յառաջ կը բերէ, և զանազան ապրանքներու վաղանցիկ մենավաճառ հաստատելու պատեհութիւն կ'ընծայէ տեղացի շահամոլ սեղանաւորներու, վաճառականներու, դրամատէրներու, ևն., որոց դասակարգին բարքերուն վրայ իւր գեղեցիկ ուսումնասիրութեանց շարքին մէջ այնքան ճշգրիտ գաղափար մը կուտայ «Գեղամ»։ Այն տարիներու մէջ ուր երաշտութիւն, մարախներ, երկրաշարժ, կամ մեծ հրդեհ մը փճացուցած են հունձքերը կամ ձմեռնային պաշարներն, անոնք միայն որ պտըտած են այնպիսի տեղուանք՝ կրնան գաղափար կազմել գեղջուկ դասակարգին տառապանքներուն վրայ։ Միայն սով հռչակուած ըլլալու պէտք չկայ որ անօթութենէ մեռնին այնպիսի գեղջուկք ձմռան արհաւիրքներուն մէջ։ Կարելի է որ մօտակայ երկիրներու կամ նահանգներու մէջ սով չըլլայ։ Բայց մէկ-երկու կանգուն բարձրութեամբ ձիւնն որ ճամբաները փակեր է, բուռն մրրիկներն որք նոյն իսկ սուրհանդակներու անցուդարձին արգելք կ'ըլլան, ապրանքներուն փոխադրումը խափանելով, ժամանակին նպաստ ընդունելէ կը զրկեն այն թշուառներ որք զոհ եղած էին երաշտութեան, մարախներու, երկրաշարժի, կամ հրդեհներու, որք այնպիսի տեղուանք անո՛ր համար աղետալի են որովհետեւ նախնական վիճակի մէջ ապրող մարդիկ հրշէջ գործիներ չունին և չեն կրնար գործածել, և եթէ հրդեհ ծագի, այնքան կը վնասէ որքան վառելի նիւթ գտնէ։ Ինչպէս վերջին անգամ Ուշագի կապերտագործ կեդրոնին մէջ տեսանք, նոր ջրհաններու պակասը մեծ պատճառ մ'է որ գաւառներու մէջ հրդեհներն այնքան աղետալի կ'ըլլան երբեմն։ Բայց կան պատահարներ որք բնութեան գաղտնիքն են, օրինակի համար երկրաշարժն, որ ա՛յնքան վնասեց ո՛չ միայն Պոլսոյ այլ և Մալաթիոյ կողմերուն, կամ երաշտութիւնն, որ գրեթէ ամեն տարի մէկ մէկ կողմ կ'երեւի։ Մարախներուն գալով, փորձը մեր կողմերն ալ ցուցուց դժբախտաբար թէ մարախներու արշաւանքն երբեմն քանի մը ժամու մէջ կը փճացնէ ամենէն հարուստ հունձքն անգամ։

⁂

Ահա՛ այս ներքին գաւառներու մէջ ձմեռը Ս. Յակոբէն շա՛տ յառաջ կ'ըսկսի, և անկէ շատ ետքն ալ, Զատկական պատարագին կ'երթան՝ ձեան մէջէն հետք բանալով։ Բախտաւոր են անոնք որ սառնամանեաց այն դողահար ամիսներուն մէջ համաճարակ կամ տարափոխիկ հիւանդութիւններէ վարակուած չըլլան միանգամայն։ Այն դառնաղէտ ձմեռներու մէջ, քաղաքացիներուն համար ո՛րքան գովելի գործ մ'է առաքինութեան, մարդասիրութեան, քրիստոնէութեան՝ հաց և հագուստ տալով բարերարել այն կարգի տնանկ աղքատներուն և գեղջուկ խեղճուկ մշակներուն։

Բ. Փ.

Քաղաքական կացութիւն

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՄԻԱՑ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

(Թղթ., 24 Դեկտեմբերի.)

Լոնտոնի հրապարակին վրայ զգալի կերպիւ պակսեցաւ այն երկիւղ թէ Վէնէցուէլայի խնդրոյն պատճառաւ Պ. Քլիվլէնտի ընթացքը պատերազմ յառաջ պիտի բերէ Անգլիոյ հետ. որովհետեւ Լոնտոնի ամերիկեան գլխաւոր տուներ լուրեր ստացան ծանուցանող թէ Ամերիկայի մէջ շատ մը ազդեցիկ անձնաւորութիւնք այժմ որոշակի կը պախարակեն Պ. Քլիվլէնտի քաղաքականութիւնն, և աւելի՝ իւր քաղաքականութիւնը բացատրելու կերպը։ Սեղանաւորական և առեւտրական կացութիւնն այժմ նուազ երկիւղալի կը թուի, բայց վստահութիւնն և հանդարտութիւնն հեռի են վերահաստատուելէ։ Տարակոյս չկայ որ անխորհրդաբար ծախելու հակամիտութիւնն, որ ուրբաթ կ'երեւէր, թէեւ պակսեցաւ անկէ ի վեր, բայց երկար ժամանակի կը կարօտի դարման տանիլ Ամերիկեան վարկին կրած հարուածին, վերջին մի քանի օրուան դէպքերուն բերմամբ։

Նախ և առաջ, դրամի տէր շատ մը մարդիկ որ արժեթուղթ կը պահեն՝ առաջին անգամ ըլլալով հասկցան որ արտաքին գործերու վրայ Մ. Նահանգաց մէջ շատ մը ուսեալ անձերու գաղափարը խորունկ և հեռանկատ չէ, և լաւ չեն ըմբռներ այն պատասխանատուութիւններ որք յառաջ կրնան գալ իշխանութեան վրայ գտնուողներուն արտաքին յարաբերութեանց մասին բռնած ընթացքէն։ Մեք չենք քններ թէ ինչո՛ւ համար արտաքին գործոց կարեւորագոյն երեւոյթներէն ոմանք պարտուպատշաճ ուշադրութեան առարկայ չեն ըլլար Մ. Նահանգաց մէջ, բայց պէտք է նշանակենք թէ Ամերիկացիներուն այս մասնաւոր պակասութիւնն Եւրոպեան աշխարհավարք և սեղանաւորք միշտ հաշուի դրած են։ Բայց առանք անգամ մեծագոյն զարմանքով դիտեցին վերջին քանի մը օրուան դէպքերը։ Պ. Քլիվլէնտի պատգամագրէն առաջ, տարակոյս չկայ որ իւր կառավարութիւն Եւրոպայէն կրնար ընդունիլ Գանձարանին ոսկւոյ պահեստը լեցնելու համար պէտք եղած գումարին մէկ մասն։ Եւրոպեան դրամատէրներուն տրամադրութեանց վրայ սխալ գաղափար մ'ունենալով, կ'երեւի թէ Պ. Քլիվլէնտ կարծեր է որ՝ իւր պատգամագիր Լոնտոնի մէջ ինչ տպաւորութիւն ալ ընէր՝ ինք ուրիշ Եւրոպեան հրապարակներէն կրնար ստանալ պէտք եղած դրամն։ Այն տեսակ պատրանքներէն մէկն էր այս որով սխալ գործելու չափի առաջնորդուէր ճշմարտապէս փորձ աշխարհավար մը, իրողեկ օտար երկիրներու սեղանաւորաց հայեացքին ու տրամադրութիւններուն։ Պ. Քլիվլէնտ հիմա գիտէ որ Ցամաքային Եւրոպիոյ դրամատէրք պատրաստ էին դրամ փոխ տալ Մ. Նահանգաց՝ իւր անխոհեմ յայտարարութենէն յառաջ, բայց հիմակ ա՛լ չեն յօժարիր տալ։ Պերլինի հեռաւոր սեղանաւորներն որք վերջին Բշ. օրը պատրաստ էին 50 միլիոն տոլար Պ. Քլիվլէնտի տրամադրութեան ներքեւ դնել, հիմակ ոչ այն գումարը փոխ կուտան ո՛չ ալ աւելի պակաս ուրիշ գումար մը, և նոյնը պէտք է ըսենք Փարիզի դրամատէրներուն համար, որք առաջ կը յօժարէին 25 միլիոն տոլար փոխ տալ։ Բարձրագոյն տոկոսով մը Միացեալ Նահանգներն այժմ իսկ կրնան դրամ փոխ առնուլ Եւրոպայէն, և ամերիկեան աշխարհավարք ո՛րչափ աւելի հակամիտութիւն ցուցնեն զգուշութեամբ վարուելու արդի դժուարութեան մէջ, այնչափ աւելի հաւանականութիւն կայ որ տոկոսի պայմանը նպաստաւոր ըլլայ։ Բայց վերջապէս, այս խնդիրներէ ետքը, Մ. Նահանգները կը հարկադրին ամենէն աւելի իրենց բնակիչներուն դրամական կարողութեան ապաւինիլ։ Ամերիկեան դրամատուներու մէջ շատ մը ոսկի կայ որ ինչ ինչ պայմաններով տրամադրելի է Մ. Նահանգաց Գանձարանին համար, բայց փոխատուները դրամին ձեռքէն հանելէ առաջ ապահովութիւն պիտի ուզեն որ երկրին արտաքին քաղաքականութիւնն յապագային այնպէս կառավարուի որ վաճառականութիւնն ու սեղանաւորութիւնը վայրապար չխանգարուին։ Անոնց տնօրէններն՝ Ամերիկացի ըլլալով՝ այս մասին աւելի դիւրաւ պիտի գոհանան քան օտարազգի վաճառականք ու դրամատէրք, բայց այս վերջինք ուրախութեամբ դրամ պիտի փոխեն Մ. Նահանգաց նման մեծ և բարգաւաճ հասարակութեան մը՝ երբ բաւական ապահովութիւն մը տեսնեն թէ վտանգ չկայ գործին մէջ։ Հիմակ այնպիսի ապահովութիւն չկայ։ Մ. Նահանգաց գործի մարդիկը ժամանակէ մ'ի վեր կը զգային թէ Եւրոպա, Ուաշինկդընի կառավարութեան դրամական անխորհուրդ կարգադրութեանց պատճառաւ, առաջուան չափ դիւրաւ դրամ չի յանձնէր իրենց։ Տարժոս քաղաքական դժուարութիւններէն ետքն, Եւրոպա աւելի եւս պիտի կրճատէ այն դրամական ծառայութիւնները զորս կը մատուցանէր Ամերիկայի։

ԿՂԵՐՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԵՒ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Անցեալ կիրակի Մ. Նահանգաց և Անգլիոյ եկեղեցիներուն մէջ քարոզիչք խօսեցան և աղօթքներ եղան որպէս զի պատերազմին առաջքն առնուի Անգլիոյ և Ամերիկայի մէջ, և Ս. Ծննդեան փրկարար նշանաբանին՝ «երկրի վրայ խաղաղութիւն և մարդոց մէջ հաճութիւն» ճշմարտուի այս առթիւ։ Ամերիկեան կղերն, ո՛ր յարանուանութենէ ալ ըլլայ, ընդհանրապէս Պ. Քլիվլէնտի դէմ խօսեցաւ, պնդելով որ հարաւային Ամերիկայի մէջ սոյնչափ մզոն հողի համար ամօթ է պատերազմ գրգռել քոյր ազգի մը հետ։

Պ. ՔԼԻՎԼԷՆՏ ըստ երեսփոխան Պ. Ուատսուորթի.

«Այսչափ պատերազմի խօսք ընել ողբալի զառանցանք մ'է։ Մեր ժողովուրդ շատ շուտ հետեւութիւններ կը հանէ։ Մեք դեռ չքննարկեցինք այն քննութեան զոր ես յանձնարարած էի և Խորհրդարանը վաւերացուց։ Այս քննութիւն անկողմնակալ, լիակատար և շրջահայեաց պէտք է ըլլայ, և երբ տեսնենք որ Եւրոպեան Տէրութիւն մը ոտնձգութիւն չըներ Ամերիկեան Հանրապետութեան մը իրաւանց, պիտի թողունք խնդիրը։»

ՎԷՆԷՑՈՒԷԼԱՅԻ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ կազմուեր է, անդամակցութեամբ պատկանելի ծերակուտական Պ. Էտմընտսի, Լոնտոնի նախկին դեսպան Պ. Ֆէլբսի և Փեդերպուրկի նախկին դեսպան Պ. Հուայթի։ Ասոնք պիտի քննեն սահմաններն և որոշեն։ Անգլիացիք կը շարունակեն պնդել թէ իրենց հողին և Վէնէցուէլայի միջեւ սահմաններն որոշել իրենց գործն է, և թէ իրենք բնաւ պարտաւոր չեն Մ. Նահանգաց կողմէ կարգուած մարմնոյ մը քմահաճ որոշումն ընդունելու։

ՊԱՏԵՐԱԶՄՆ Ի ԿՈՒԲԱ

ԿԱՏԱՂԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԱՊՍՏԱՄԲԱՑ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱՑԻ ԶՕՐԱՑ ՄԷՋ

Մատրիտի երկու լրագրեր, «Բոլետինօ տէ Լոքուհա» և Հէրալտօ հեռագրեր կը հրատարակեն Քուպէէ, ծանուցանող քանի մը սաստիկ կռիւներ ընդ մէջ Սպանիացի զօրաց և Քուպացի զօրաց՝ Մատանզասի նահանգին մէջ։ Ապդուլբիա սպանիական նահանգին վայրը, թնդանօթաց օգնութեամբ, զարկաւ չորս հազար Քուպացի ապստամբ Բալմենա գետին մօտ։ Ճակատամարտին ժամանակ, որ երկու ժամ տեւեց, ապստամբք իրենց կարգին յարձակողականի սկսան։ Ութ անգամ դարձան զարկին սպանիական զօրաղունդը, բայց ամեն անգամուն ալ ետ մղուեցան։ Թնդանօթները մեծ վնաս տուին ապստամբներուն, որք ի վերջոյ ետ դարձան, 100 մեռեալ թողլով պատերազմի դաշտին վրայ և քանի մը վիրաւորեալ։ Սպանիացիք կորսնցին երեք մեռեալ և մաս մը վիրաւորեալ։ Մարեշալ Քամբոս կը հեռագրէ թէ ինք կոմէզի բանակը զարկաւ, և Մատանզասի նահանգէն դուրս հանեց։ Ապստամբներէն մեռան կամ վիրաւորեցան 700 հոգի։ Սպանիացւոց կորուստն անկարեւոր է։ Ապստամբք կրակի տուին կարգ մը շաքարեղէնի ագարակներ, ընդ որս դատական նախարար Պ. Ռոմէրօ Ռոպլէտոյի ագարակն։ (Ինչպէս այս լուրերէն կ'երեւի, Մարեշալ Մարդինէզ Քամբոսի բանակը վտանգի մէջ չէ, բայց դեռ վճռական հարուած մը չէ կրցած տալ Քուպացիներուն, և յայտնի չէ թէ խնդիրն ինչպէս պիտի լմննայ։)

ՉԻՆ ԵՒ ՃԱՊՈՆ.— Ճափոնցիներուն Բորդ-Արթուրէ և շրջակայ նահանգէն իրենց զօրքը քաշելուն առթիւ, ի դիմաց Չինու Լի-Հունկ-Չանկ և ի դիմաց Ճափոնի Պ. Չէյլի պատգամաւոր կարգուելով, պայմանագիր մը կնքեցին, որուն համեմատ Չին կը խոստանայ Ռուսիոյ, Ֆրանսայի կամ Գերմանիոյ չթողուլ զԲորդ-Արթուր և շրջակայ չինական նահանգն։ Այս կարեւոր պայմանին հետ մէկտեղ, պայմանագրուած է նաեւ որ նոյն նահանգին երկու նաւահանգիստները Տաառնէ և Թաքչան՝ միջազգային վաճառականութեան առջեւ բացուին, և Թալիէն-Ուան անմիջապէս նաւահանգիստ հռչակուի։ Ասոնցմէ զատ, Չին Բորդ-Արթուրի և շրջակայ նահանգին իրեն վերադարձուելուն առթիւ բացառապէս 30 միլիոն արծաթ տոլար կը վճարէ Ճափոնի։

Պ. ՍԴԵՓՆԻԱՔ հանրածանօթ ռուս յառաջդիմական հրապարակագիրն ու հեղինակն, որ բազում տարիներէ հետէ Լոնտոնի ապաստանած կ'ապրէր, անցեալ Բշ. հոն մեռաւ երկաթուղոյ արկածով մը։ Երկաթեայ գծի մը վրայէն մտախոհ անցած պահուն, սուլիչին ձայնը չլսեց, և սրարշաւ անցնող կառախումբն իւր հագուստէն քաշելով զինք վար ձգեց և ջախջախեց։ Շատ մը անգլիերէն և ռուսերէն գիրքեր և հրատարակութիւններ ունի՝ ռուս ժողովրդեան, մանաւանդ գեղջուկ դասուն անձուկ վիճակին վրայ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 28 Դեկտ.—Միաց. Նահանգաց կառավարութիւնն ամերիկեան դրամատուներէ 200 միլիոն տոլարի փոխառութիւն մը կնքեր է։

—Պ. Կլատսդըն Հարաւային Ֆրանսա գնաց։

ՓԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Կայսրը գոհ չըլլալով Փեդերպուրկի կառավարիչ Զօր. ֆոն Վալի չափազանց խիստ ընթացքէն, անոր տեղ «Կրատոնաչալնիք» (քաղաքային կառավարիչ) կարգեց Գ. կարգի զօրավար Քլէյկէլս, ոստիկանապետ Վարշաւայի։ Նոր կառավարիչն օրթոտոքս է, բայց անգլ. ընտանիքէ սերեալ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Իշխանուհին Ֆրետերիք Լէօբոլտ և հետեւորդ տիկին մը Բոցտամի մօտ չմշկած պահուն արկածի մը ենթակայ եղան։ Սառոյցը պատռեցաւ, իշխանուհին և տիկինը ջուրին մէջն ինկան, բայց անոնց աղաղակները լսելով, պալատէն օգնութեան հասան և ազատեցին։

ՎԻԵՆՆԱ.— Գերմանիոյ վարչապետն հոս եկաւ։ Կոլուխովսքի կոմս ի պատիւ անոր հացկերոյթ մը տուաւ։ Ներկայ էին նախարարներն և պալատական աւագանին։ Վաղն ալ կայսերական պալատան մէջ ի պատիւ անոր ճաշ մը պիտի տրուի։ Գերման վարչապետն երկու ժամու խորհրդակցութիւն մ'ունեցաւ Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՊԱԼՏԻՄՈՐ.—Քրոն-Սդրիդի Թատրոնին մէջ ներկայացման պահուն «Կրակ կայ» գոռացին։ Աննկարագրելի շփոթութիւն։ 24 մեռեալ և 40 հոգի ծանրապէս վիրաւորեալ։

ԵՈՔՈՀԱՄԱ.— Ճափոնի Խորհրդարանը բացուեցաւ։ Գահաճառին մէջ Միքատոն կը ծանուցանէ թէ Ֆորմոզա նորաստաց կղզին խաղաղած է։ Տէրութեանց հետ յարաբերութիւնք լաւ են։ Ամրութեանց և սպառազինութեանց կատարելագործման համար ծրագիր մը պիտի ներկայացուի։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.— Վէնէցուէլայի մայրաքաղաքին Քարաքասի մէջ Անգլիոյ դէմ մեծ ցոյց մը եղաւ։ Այս առթիւ Վէնէցուէլայի ներքին գործոց նախարար Տքթ. Քասիէլլօ յայտարարեց թէ Վէնէցուէլան միայն իրաւարարութեան պիտի հպատակի, իսկ անկէ դուրս զէնքով պիտի դիմադրէ։ Զինուորական պատրաստութիւնք փութով պնդութեամբ յառաջ կը տարուին հոն։

ՓԱՐԻԶ.— Լա Ֆրանս կը հրատարակէ ցուցակ մը որ կը պարունակէ Արթոնի գործին մէջ վտանգուած 164 ծանօթ անձանց անունները։ Այս ցուցակը չինծու կը նկատուի։ Այն երեսփոխաններ որոց անունները հրատարակուած են՝ վատահամբաւութեան դատ բացին օրագրին դէմ։

ՀՌՈՄ.— Թագաւորը չարտօնեց իւր երկու եղբօրորդիներն Հապէշստան երթալու։ Այսօր դարձեալ զօրք ղրկուեցաւ Մասուա։

Ե. ՑԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ
ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԲԱՌԱՐԱՆ
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ
Հրատարակուեցան 50 եւ 51 թերթերը։
Վերջին թերթը կը հասնի
մինչեւ Soigneusement բառը։
50րդ թերթին հրատարակուելէն յետոյ
բաժանորդագրութիւնը պիտի փակուի։
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ ՄԷԿ ՄԷՋԻՏ
Իւրաքանչիւր թերթը 30 փարայ
Դիմել ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ, Պոլիս Սուլթան
Համամ փողոց թիւ 14

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Յակոբայ սքանչելագործ Մծբնայ Հայրապետի տօնի առթիւ՝ ինչպէս ամեն տարի նոյնպէս այս տարի ըստ հնաւանդ սովորութեան յառաջիկայ երեքշաբթի օր որ է 19 դեկտեմբեր Ս. Պատարագ և պաշտօն կը մատուցուի ի յիշատակ Խասգիւղի բարեպաշտ ժողովրդոց և ի մասնաւորի սափրիչ արհեստաւորաց համայն ննջեցելոց հոգւոյն։

Ուստի խորհուրդս կը ծանուցանէ այն ամեն բարեպաշտից, որք կը փափաքին նոյն օրն ներկայ գտնուիլ և հոգեւոր մխիթարութիւն վայելել, ինչպէս անցեալ կիրակէ նոյնպէս վաղուան համար ալ բարեպաշտ ժողովրդոց ամեն կարգի հանգստութեան համար պէտք եղած կարգադրութիւններն ի գործ դրած է։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Գասըմ-Փաշայի
Ատենապետ Ատենադպիր
Ա. Ե. ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆ Մ. Յ. ԲԱԲԱՋԵԱՆ
18 դեկտ. 1895 Գասըմ-Փաշա

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Երէկ պարզ կերպով կատարուեցաւ Հարենց Գաբրիէլ աղայի հանգուցեալ եղբօր՝ Հաճի Նաշիտ աղայի յուղարկաւորութեան հանդէսը Իւսկիւտարու Ս. Կարապետ եկեղեցւոյն մէջ, նախագահութեամբ Գեր. Մելիքսեդեկ եպիսկոպոսի և ի ներկայութեան բազմաթիւ ծանօթ ազգայիններու, որք հետեւեցան դագաղին մինչեւ գերեզմանատուն, հակառակ ձիւնին և քամիին, իրենց յարգանաց հաւաստիքը տալով հանգուցելոյն յիշատակին։

Հաճի Նաշիտ աղա բաւական տարիներէ ի վեր իւր վաճառականական կեդրոնը Վառնա փոխադրած ըլլալով՝ թէեւ հրապարակիս վրայ քիչ առթիւ կը տեսնուէր, սակայն ամեն անգամին իւր բարերարութեանց մէկ մէկ հաւաստիքը կը թողուր, որոնց մէջ գլխաւորաբար յիշատակելի է Ազգ. Հիւանդանոցի շինութեան համար իւր ինքնաբուղխ նուէրը՝ հազար անգլ. ոսկի։

Իւր աշխատութեանց գաւակը՝ նա անդուլ գործունէութեամբ և ուղղամտութեամբ առեւտրական ասպարէզին վրայ բաւական լաւ տեղ մը գրաւած էր. այդ դիրքին մէջ համեստութիւնը և պարկեշտութիւնը իրեն յատկանիշ պահած ըլլալով՝ այդու եւս համակրելի էր եղած իւր ծանօթներուն։

Գաբրիէլ աղա Հարենց և իւր ընտանիքը կը փութան իրենց խորին շնորհակալութիւնը յայտնել ամենանոնց՝ որք ներկայ գտնուելով եղբօրը՝ Հաճի Նաշիտ աղայի՝ յուղարկաւորութեան, իրենց առ հանգուցեալն ունեցած յարգանաց հաւաստիքը տուին։

ԵՐԵՔ ՆՈՐԱԾԻՆՆԵՐՈՒՆ Ի ՆՊԱՍՏ

Ստացանք մէկ մէճիտ, բարեսէր Տիկնոջ մը կողմէ՝ ձեռամբ Ս. Վ.ի։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Վանայ նահանգին Համիտիյէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Մահմուտիի նախորդ գայմագամ Րաշիտ էֆէնտի։

Էրզրումի նահանգին Թուզիճան գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Խնուսի նախորդ գայմագամ Մէհմէտ Ալի պէյ։

Խնուսի գայմագամ անուանուեցաւ Բաշէնի նախորդ գայմագամ Իսմայիլ պէյ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ.—Թուրք լրագրաց մէջ հետեւեալ Պաշտօնական Ձեկուցումները կը կարդանք։

«Սըվազէն չորս ստորագրութեամբ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղուած է հետեւեալ հեռագրին պատճէնը.

«Կառավարութեան միշտ հաւատարիմ ըլլալ մեր պատկանած կաթոլիկ կրօնքին մեր վրայ դրած պարտքն է։ Վերջերս տեղի ունեցած դէպքերուն մէջ, այս հաւատարմութեան ի վարձատրութիւն՝ շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, և տեղական կառավարութեան ջանքովը մեր Բիրէճէնիկ գիւղը ամէն կերպով պաշտպանուեցաւ։ Ասոր համար համարձակութիւն կառնենք մեր շնորհակալիքը յայտնելու։»

—«Զօրի հայ-կաթոլիկ առաջնորդին և Ասորւոց պատրիարքական փոխանորդին կողմէ Ներքին գործոց նախարարին ուղղուած հեռագրին թարգմանութիւնը.

Կրօնքին, կառավարութեան և ազգին թշնամի եղող կարգ մը ոխակալներու անիծեալ խարէութեանցը անսացող հայ տգէտներու ժամանակէ մը ի վեր Անատոլուի կայսերական նահանգներուն մէջ պատճառած ցաւալի դէպքերուն վրայ, հանրութեան կեանքը, ինչքը և պատիւը վտանգուած էր, որուն իբր հետեւանք քիչ մնաց որ հոս ալ անտեղի եղելութիւններ առաջ գային։ Սակայն, կայս. կառավարութիւնը՝ որուն հանգստաւէտ հովանիին տակ վեց հարիւր տարիէ ի վեր կատարեալ անդորրութեամբ կ'ապրինք, այս անգամ եւս պէտք եղած ջանքն ու պաշտպանութիւնը ցուցուց, որով յաջողեցաւ հանրային ապահովութիւնը աւելի եւս ամրապնդելու. մեր ինչքերը, պատիւը եւ կեանքը ապահովութեան մէջ են եւ ամենքս ալ հանգստութեամբ մեր գործերովը կը զբաղինք։ Հետեւաբար մեր վայելած բարիքներուն փոխարէն, մեծ ու պզտիկ ամենքս ալ մեր Օգոստափառ կայսեր արեւշատութեանը համար մեր աղօթքները կը կրկնենք։»

—Դեկտ. 16 Թուականաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Հալէպի, Խարբերդի, Էնկիւրիի, Պրուսայի, Էրզրումի, Ատանայի, Մուսուլի, Սըվազի, Գոնիայի, Տրապիզոնի, Տիարպէքիրի, Վանայ, Պիթլիսի և Գասթէմունիի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն ու ապահովութիւն կը տիրէ։»

ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ղրկուած յանձնաժողովոյ այն մասը, կ'ըսէ Հաֆէզը, զոր կը կազմեն Ֆերիտ Սատէտտին փաշա, Իպրահիմ պէյ ու Ճէմալ պէյ, իրենց պաշտօնն աւարտած ըլլալով կը պատրաստուին մէկ քանի օրէն ճամբայ ելնել՝ մայրաքաղաք գալու համար։

Յանձնաժողովոյ միւս մասը, որ կը բաղկանայ Սամի պէյէ, Ապտուլլահ փաշայէ ու Րիւշտի էֆէնտիէ, իրենց պաշտօնն աւարտած ըլլալով ճամբայ ելած են մայրաքաղաք գալու համար։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.—Ելմտական նախարարութիւնը այսօր պիտի սկսի մէկ մէկ ամսաթոշակ վճարել կառավարական բոլոր պաշտօնէից և քարտուղարաց։

ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԻ յանձնաժողովը շաբաթ օրն ալ ի նիստ գումարուելով խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ՓԱՐԻԶԻ օսմանեան նորընտիր դեսպան Մինիր պէյ մէկ քանի օրէն Էլիզէի պալատան մէջ Նախագահ Պ. Ֆէլիքս Ֆօրի ներկայանալով, իր յանձնարարագիրը պիտի մատուցանէ։

ՀԱԼԷՊԻ նորընտիր կուսակալ Րաիֆ փաշա շաբաթ օրը կայս. պալատ գնաց և շնորհակալութիւն մատոյց և յետոյ Բ. Դուռն երթալով այցելութիւն տուաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ու Ներքին գործոց Վսեմ. նախարարին։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ նորընտիր կուսակալ Հիւսէյին Րիզա փաշա մէկ քանի օրէն իր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։ Մինչեւ որ Ն. Վսեմութիւն ժամանէ, կուսակալի պաշտօնը փոխանորդաբար պիտի վարէ օգնականը՝ Ահմէտ փաշա։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ նորընտիր վերատեսուչ Հասան Ֆէհմի փաշա այսօր Սէլանիկէն ճամբայ կ'ելնէ մայրաքաղաք գալու համար։

Վերատեսչութեան գործերը առժամաբար պիտի վարէ օգնականը՝ Մէհմէտ Ալի պէյ, մինչեւ որ Հասան Ֆէհմի փաշա ժամանէ։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ նահանգաց քննիչ յանձնաժողովը Սէլանիկի նահանգին նկատմամբ կատարած քննութեաց արդիւնքը տեղեկագրած է ձեռնհաս իշխանութեան։

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄ.— Պետական Խորհուրդն ընդունելի դատած է Քաղաքապետութեան ծրագիրը, որով առաջարկած էր երկուքէս փարանոց մանր դրամներ պատրաստել, որովհետեւ երկրագործական մասնագիտաց ժողովոյ նախագահ Արամ էֆէնտիի, որուն կարծիքն հարցուած էր, առ այդ տուած տեղագիրը նպաստաւոր է։ Պետական Խորհուրդն որոշած է Ելմտական Նախարարութեան յանձնարարել, ըստ այնմ հարկ եղածն ի գործ դնելու համար։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԷՆ արկածելոց նպաստելու համար Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ կազմեալ յանձնաժողովը 2,875 ղրուշի նոր բաշխում մը ըրած է, որով մինչեւ հիմա կատարուած բաշխումներու գումարը հասած է 8,934,400 ղրուշի։

ՔՈԼԵՐԱ.— Իզմիտի շրջակայ Էֆքէրէ գիւղին մէջ դեկտ. 14էն 15, քոլերայէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

ԲԵՐԱՅԻ նախնական դատարանին նախագահ Րէշիտ պէյ՝ հարցաքննիչ դատաւոր Շէֆիք պէյի հետ՝ անցեալ օր Բերայի բանտն այցելեց և առողջապահութեան ու կարգապահութեան մասին հրահանգներ տուաւ։ Րէշիտ պէյ պէտք տեսաւ կանանց յատուկ սրահ մը կառուցանել, որուն համար արտօնութիւն պիտի խնդրէ Դատական Նախարարութենէն։

ՁԻՒՆ.— Այս տարի առաջին անգամ ըլլալով մայրաքաղաքիս մէջ շաբաթ գիշերէն սկսաւ ձիւնել և տակաւին կը շարունակէ թեթեւ կերպով, սակայն մէկ կողմէ կը հալի։

—Էտիրնէէն կը հեռագրեն թէ շաբաթ օրը ժամ 4ին ձիւն տեղալ սկսեր և մինչեւ երէկ իրիկուն շարունակեր է, Կ. Պոլսէն մինչեւ Էտիրնէ գտնուած տեղերուն մէջ ալ ձիւն տեղացած է։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Սակարանին վարչական ժողովն անցեալ օր գօմիսէր Նուրի պէյի նախագահութեամբ գումարուեցաւ և խորհրդակցութիւններ կատարեց այն միջոցներուն վրայ, զորս հարկ է ձեռք առնուլ՝ Սակարանի վիճակը բարւոքելու համար։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ և Թղթատարական վերատեսչութեան հաշուակալութեան դիւանի հաշիւները քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը կը շարունակէ իր քննութիւնները, զորս ի մօտոյ աւարտելով իր տեղեկագիրը պիտի մատուցանէ ձեռնհաս իշխանութեան։

Ստոյգէ կ'իմանանք թէ հաշիւներու անկանոն վիճակէն ելմտական գանձը տասը հազար ոսկւոյ մօտ վնասուած է։

Վերատեսչութիւնը զատ զատ քննիչներ ղրկած է Սէլանիկի, Էնկիւրիի և Էտիրնէի նահանգներու տեսչութեանց գործառնութիւնները քննելու համար։ Նոյնպէս յանձնախօրով մը կազմուած է Կ. Պոլսոյ գանձմանց դիւանին հաշիւները քննելու համար։

—Հաշուեքննիչ յանձնաժողովը, կ'ըսէ Սապահ, Հիճազի հեռագրական ու թղթատարական նախորդ տնօրէն Հաճի Հագգը պէյի հաշիւները քննելով, տեսած է թէ 16,000 ղրուշի գումար մը իւրացուած է։ Հաճի Հագգը պէյ այժմ Գատըգիւղի կայանին տնօրէնն է։

ԳԱՍԹԷՄՈՒՆԻԻ նահանգին մէջ սեպտ. ու հոկտ. ամիսներուն 3797 ծնունդներ և 1846 մահեր պատահած են։

ՊԱԼԸՔԷՍԷՐԻ մէջ ալիւրի գործարան մը հաստատելու համար ընկերութիւն մը կազմուած է՝ չորս հարիւր բաժինով և իւրաքանչիւր բաժին՝ հինգ օսմանեան ոսկւոյ։ Շրջաբերութեան հանուած բաժնեթուղթերէն երեք հարիւրն անմիջապէս գնուած են։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ. — Կրթական նախարարութեան տպարանաց քննիչ Մէհմէտ Հիլմի էֆէնտի ծրագրով մը առաջարկած էր Հանրային Պարտուց վարչութեան՝ թէ մէկ քանի տեսակ ծանուցագիրներու վրայ, որք դրոշմաթուղթի օրինաց ենթակայ են, եթէ դրոշմաթուղթ փակցուի, տարեկան մէկ քանի միլիոն ղրուշի հասոյթ մը պիտի գոյանայ։ Այդ ծրագիր յանձնուած էր նոյն վարչութեան դատական ճիւղին։ Մէհմէտ Հիլմի էֆէնտի երկրորդ անգամ ծրագիր մը մատուցած և մանրամասն կերպով բացատրած է իր ծրագիրն, ըսելով որ տարեկան երկու հարիւր հազար ոսկւոյ հասոյթ մը պիտի գոյանայ։ Դատական ճիւղն քննութիւնը դատած ըլլալով զայն, խնդրոյն քննութիւնը յանձնուած է ձեռնհաս դատարանին։

ՊԱՀԵՍՏԻ ԶՕՐՔԵՐ. — Ե. զօրաբանակին հրամանատարին կողմէ տրուած հրամանի մը վրայ, Սաֆիթաի զօրաց վաշտը Սուրիական Տրիպոլիս իջեր և Աքքայի շոգենաւով Պէյրութ գացեր է, ուրկից ճամբայ ելեր է դէպ ի Դամասկոս։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ Պէյբազարը գաւառակին Պէքիրլէր գիւղի հրդեհէն վնասուողներէ աղքատ եղողներուն համար կայս. Իրատէ մը հրամայած է հինգ հազար ղրուշ տալ։

ՊՈԼՍՈՅ Ապահովութեան Սնտուկին դրամագլուխն աւելցնելու նպատակաւ որոշուած է յառաջիկայ յունուարէն սկսեալ Սնտուկին յանձնուած գումարներու տոկոսն, որ մինչեւ երեք ամսուան համար հարիւրին երկուք, վեց ամսուան երեք և անկից աւելիին համար հարիւրին հինգ հաշւով սահմանուած է՝ աւելցնել։ Նոյնպէս դրամ յանձնողները պէտք է որ պայմանաժամին աւարտելէն առ առաւելն մինչեւ տասն օր իրենց պայմանագրութիւնը վերանորոգեն, որովհետեւ այդ պայմանաժամին անցնելէն յետոյ Սնտուկը նախորդ պայմանագրութեան համաձայն տոկոս պիտի տայ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը նկատողութեան առած է ծրագիր մը, որով առաջարկուած է որ Ֆրանսայի Քրէտի Ֆօնսիէ անուն սնտուկը օսմանեան երկիրներու մէջ մասնաճիւղեր ունենայ։ Առ այդ Փարիզէն տեղեկութիւն առնուած է թէ նոյն սնտուկը ի մէջի այլոց պարգեւաւոր պարտաթուղթեր ալ շրջաբերութեան հանելու իրաւունք ունի։ Արդ, նկատելով որ պարգեւաւոր պարտաթուղթեր շրջաբերութեան հանելն հոս արգիլուած է, այդ ընկերութիւն բնականաբար օսմանեան երկիրներու մէջ չպիտի կրնայ գործ ընել։

ՆԵՐՈՒՄ. —Ապտիւրրազագ անուն մարդ մը, որ մարդասպանութեան համար Աքքայի բանտը կը գտնուի, ծերացած ու աչքերը տկարացած ըլլալով ներման արժանացած է։ Նոյն բանտը գտնուող Տէպրէլի Ալի ու Բրէշթինալը Շապան անուն անձերն ալ, որք աւազակութեան ու մարդասպանութեան համար բանտարկուած են, անբուժելի հիւանդութեանց ենթակայ ըլլալով ներման արժանացած են։

ՁԻԱ ՓԱՇԱ. —Փարիզի օսմանեան նախորդ դեսպան Զիա փաշա շաբաթ իրիկուն մայրաքաղաք ժամանեց, արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

ՍԵՒ ԾՈՎՈՒ մէջ՝ Գասթէմունիի նահանգին ծովեզերաց մօտ՝ քարիւղ բեռցած նաւ մը այրեր է։ Այդ նաւ Պաթումէն Սէլանիկ կ'երթար։

ՇԷՖԻԳ ՊԷՅ, որ Հանրային Պարտուց վարչութեան գօմիսէր կարգուած է, շաբաթ օրն իր պաշտօնին ձեռնարկած է։

ԼՈՆՏՈՆԻ ու Պերլինի օսմանեան դեսպանատանց նորընտիր խորհրդականները՝ Րիֆաթ պէյ ու Մօրէլ պէյ՝ ճամբայ ելած են իրենց նոր պաշտօնատեղիներն երթալու համար։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ Սենեկի անդամներէն Նէճիպզատէ Թահսին պէյ՝ Պոլսոյ Ապահովութեան Սնտուկի ժողովին անդամ կարգուած է։

ԴԱՏԱԿԱՆ բարենորոգմանց յանձնաժողովը շաբաթ օրն ալ ի նիստ գումարուելով խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ԱՐՄՏԻՔ. —Սէլանիկի մէջ անցեալ շաբթու արմտեաց գիները բարձրացեր են։

ԱԹԷՆՔԻ օսմանեան նորընտիր դեսպան Ասըմ պէյ իր յանձնարարագրոյ օրինակը յանձներ է Յունաստանի արտաքին գործոց նախարարին։

ԿԵՂԾՄԱՇԿ. —Պալաթու Թաղը Հրեայ տղայոց մէջ կեղծ մաշկ երեւան ելած է եւ օր օրի կը ճարակի։ Քաղաքապետութիւնն առ այդ հարկ եղածն ի գործ դրած է պատուաստելու հրեաներն, որպէս զի երբ ու է դէպք պատահի ժամանակին իմաց տան կառավարութեան։

ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՔ. —Թ. Հաֆիզօղլի մէջ կը կարդանք թէ Մուշի բանտը գտնուող տասնըչորս անձեր, որոց նկատմամբ տրուած վճիռները վերջնական հանգամանք ստացած են, Տիարպէքիրի Արղընի գաւառին բանտը պիտի փոխադրուին։

ՇՈՒԷՏ ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ Օսքար թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Շուէտական դեսպանը վաղը ընդունելութիւն պիտի կատարէ և երեկոյին սեղան մը պիտի տայ։

ՎՃՌԱԲԵԿ ատեանը բեկած է Եղեռնադատ ատենի մէկ վճիռն, որով Պրուսացի Իթիթանօղլու Յակոբ՝ կաշիի վաճառական Յակոբ աղայի խանութէն գողութիւն ըրած ըլլալուն համար՝ երեք տարի պայմանաժամով բանտարկութեան դատապարտուած էր։ Եղեռնադատ ատեանը վերստին պիտի զբաղի այդ դատով։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը շաբաթ օրը դատեց Մըրքատօ, Մօշօն, Իսաք, ու Եանտօ անուն հրեաներն, որք Խասգիւղի մէջ խանութէ մը գողութիւն ըրած ըլլալնուն համար ամբաստանուած էին։ Ատոնցմէ Մըրքատօ դատապարտուեցաւ ութ ամսուան բանտարկութեան, իսկ միւսներն անպարտ արձակուեցան։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Անցեալ գիշեր Պոլսոյ Սուլթան Համամի կողմը մանիֆաթուրայի վաճառական Եօրկիատիի խանութէն գողութիւն մը ընել փորձուեցաւ, սակայն ոստիկանք իմացան և չարագործները փախան։

ՃԱՐՊԻԿ ԽԱԲԵԲԱՅ ՄԸ. — Ստամպուլ հետեւեալը կը պատմէ։

Բերայի ոստիկանութիւնը այս միջոցին հետաքրքրական գործի մը քննութեամբը կը զբաղի։ Խնդիրը խաբեբայի մը վրայ է որ մինչեւ հիմա խիստ ճարպկութեամբ կը գործէր։ Այդ խաբեբան Մէհմէտ Ալի կը կոչուի և բնիկ Եգիպտացի է։ Շատ մը լեզուներ կը խօսի ու կը գրէ և շատ մը եւրոպական բանտերու մէջ մնած եղած է։

Ահաւասիկ ինչ պարագաներու մէջ տեղի ունեցած է իր ձերբակալութիւնը։

Ոստիկանութեան քոմիսէր Մէհմէտ էֆէնտի Բերայի Մեծ փողոցէն վար կ'իջնար գիշերապահ խումբի մը գլուխը անցած, երբ Գոնքորտիայի մօտերը կը տեսնէ որ երեք հոգի դէպ ի վեր կու գան։ Ատոնցմէ մէկը որ ֆէս կը կրէր առջեւէն կ'երթար և միւս երկուքը՝ գլխարկ դրած անոր կը հետեւէին։ Գլխարկ կրողներէն մէկը երբ քոմիսէրը կը նշմարէ իր առջեւէն գացողին կռնակին հարուած մը կու տայ, զգուշացնելու մտօք անշուշտ։

Այս շարժումը Մէհմէտ էֆէնտիին ուշադրութիւնը կը գրաւէ։ Առջեւէն քալող մարդուն դէմքը քննելով կը յիշէ որ այդ անձը Կալաթա-Սէրայի բանտը մնած է ժամանակով։

Մէհմէտ էֆէնտի կը յիշէ նաեւ որ այդ մարդը ինք ձերբակալած էր զանազան խաբեբայութիւններ ըրած ըլլալուն համար և թէ պատիժը աւարտելէն ետքն ալ Եգիպտոս ղրկուած էր։

Ասոր վրայ Մէհմէտ էֆէնտի անմիջապէս կը ձերբակալէ Մէհմէտ Ալին։ Այն վայրկեանին որ անոր օձիքէն կը բռնէ, մարդը թուղթի կտոր մը գետին կը ձգէ, զոր ոստիկանները անմիջապէս կ'առնեն։

Այս թուղթը չէք մըն էր հետեւեալ կերպով գրուած. «Գրէտի-Լիոնէին անուան 1000 ոսկի վճարեցէք. 23 դեկտ. 1895»։ Ստորագրութիւն չկար և դրոշմաթուղթ ալ դեռ չէր փակցուած։

Յիշենք նաեւ որ Մէհմէտ-Ալի, ուրիշ վարպետութիւններէ զատ, նաեւ ստորագրութիւններ կեղծելու տաղանդը ունի, ուստի յայտնի կ'երեւայ որ նոր խաբեբայութիւն մը գործելու վրայ էր։

Եղած քննութիւնը հաստատեց որ այդ երեք անձերը ընկերութիւն մը կը կազմէին, որոնք տուն մըն ալ վարձած էին Բաքատօրուլօյի մը անունին։ Արդ այդ Բաքատօրուլօ ըսուածը Առնաւուտքէօյի Գոսդին է, որ ծանօթ է ոստիկանութեան իր խաբեբայութիւններովը։

Աւելցնենք նաեւ որ Մէհմէտ Ալի միջահասակ մարդ մըն է, նուրբ պեխերով և փայլուն ձեւերով։ Շատ դիւրաւ կը խօսի իր գիտցած լեզուները և իր խօսակցութիւնը իր անձին յատուկ հրապոյր մը ունի։ Մասնաւորապէս ուսումնասիրած է եւրոպական բանտերու կարգն ու սարքը և այս մասին իր տեսութիւնները շատ ճշգրիտ են, մանաւանդ որ անձնական փորձառութեան վրայ հիմնուած ըլլալու առաւելութիւնը ունին։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ. —Անցեալ ուրբաթ գիշեր, Գատըգիւղի մէջ, Գուչ Յիլիի կողմը, Հիւսէյին ու Թալաթ անուն երկու նաւավարներ կռուի բռնուեցան։ Թալաթ դաշոյնով հինգ տեղէն վիրաւորեց իր հակառակորդը։ Չարագործը ձերբակալուեցաւ։

—Գումգաբուի կողմը, անցեալ օր, Քանիցա անուն յոյն կին մը իր տանը բարձր մէկ տեղէն գլորուելով վար ինկաւ և ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Խեղճ կինը՝ հակառակ եղած դարմաններու, երեկ մեռաւ։

—Երեկ առտու Մախմուտէի Շահին շոգենաւը, Թօփխանէի քացերը, ձկնորսի նաւակ մը ընկղմեց, սակայն մէջը գտնուողներն ազատուեցան։

—Շաբաթ օրը, աւստրիական [illegible] շոգենաւին մէջ Իլիաս անուն գործաւոր մը գլորուելով ինկաւ շոգենաւին վարի յարկը և ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

—Նախընթաց օր Բ. Դրան պողոտայէն անցնող ձիաւոր մը՝ մարդ մը կոխոտեց, որ երեսէն վիրաւորուեցաւ։ Ձիաւորը ձերբակալուեցաւ։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ Ղալաթիոյ, Բերայի ու Պոլսոյ գրասենեակները գոց պիտի մնան չորեքշաբթի 1 յունուար (Ն. Տ.) և երկուշաբթի 6 յունուար։

ՕՐ. ԼԷՆՏԷՒԻ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԸ

Այս գիշեր, երկրորդ անգամ ներկայանալի, Décoré, գոմէտի երեք արարուածով։

Ի մօտոյ պիտի ներկայացունեն՝ Սըբէֆ լէն Մըլ ամուսնի համար և Սըլսօ Ուբիւսէնները։

Այս գիշերուան խաղը, սրամիտ ու զբօսալի, հաճելի ժամանց մը կրնայ ընծայել հանդիսականներուն։ Առաջին ներկայացումը մեծ ախորժ պատճառեց արդէն։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Առեւտրական հրապարակը վերջացող շաբթուն ալ գոհացուցիչ չեղաւ։

Կարմիր ցորեն ոչ հասաւ և ոչ ալ ծախուեցաւ, որուն Ռուսէլիի ու Էտիրնէի տեսակները կ'արժեն օխան 25-26 փարա։ 30,000 քիլէ կակուղ ցորեն հասաւ ու ծախուեցաւ Զաղարաի տեսակը 12¼-12½ ղրուշէն քիլէն և Էտիրնէի՝ 13-13¼ ղրուշէն։ Կիրքս ու Ազիմա ցորեն ինչպէս նաեւ վարսակ ոչ հասան և ոչ ծախուեցան։ Եգիպտացորենի վրայ փոքր վաճառումներ եղան։ 8,000 քիլէ գարի ծախուեցաւ 9½ ղրուշէն քիլէն. Էնկիւրիի տեսակները կ'արժեն օխան 28-30 փարա։ Թեփի վրայ ընթացիկ գործեր եղան՝ օխան 14 փարաէն։

Ալիւրներէն հասան 8,000 պարկ Իպրաիլ, 3,500՝ Օտեսա և 500՝ Մարսիլիա, որք ծախուեցան ընթացիկ գիներով։

Լուբիաի ու սիսեռի վրայ աննշան գործեր եղան. իսկ բակլայի՝ բնաւ։ 400 պարկ սուսամ ծախուեցան՝ որուն կէսը տեղական սպառման և կէսն ալ արտածութեան համար՝ օխան 77-73 փարաէն։ 300 պարկ կտաւատ ծախուեցաւ և նոյնչափ կորեկ՝ 50-42 և 35-36 փարաէն օխան։

Աֆիոնի, Թիֆթիկի և դեղին ճէհրիի վրայ նշանակութեան արժանի գործեր չեղան։ Բաւական գործ եղաւ գազի խէժի վրայ։

Ալքոլներէն հասան 54 տակառ Ուլստոֆքա, 39՝ Թէրէսչէնքօ, 36՝ Քօզացքի և 14 Վիեննա էտօլտօ, որք ծախուեցան 42-42½, 43-44, 45-46 և 43-44 օխան մէկ օսմանեան ոսկւոյ։

Գաղթաբերքերէն 500 պարկ խաշխաշ հասաւ ու ծախուեցաւ իւրաքանչիւր հարիւր օխան 11.50-13.50 օսմանեան ոսկւոյ։ 2,000 պարկ Թրիէսթէի շաքար հասաւ 95-98 ղրուշի, ըստ մաքրին։ 400 պարկ ռուսական շաքար՝ 88 ղրուշի։

Ռանկունի բրինձ չհասաւ, ուրկից 400 պարկ ծախուեցաւ 91 ղրուշէն։ 600 պարկ Եգիպտական՝ 70-80 ղրուշէն։ Ճաբոնական բրինձի վրայ աննշան գործեր եղան կարժէ 145-155 ղրուշ։

Ֆուանիյէ ու Աբօլլօն մոմ չհասան. եղած վաճառումն ալ աննշան է։

Ռուսական քարիւղի վրայ ընթացիկ գործեր եղան՝ սնտուկը 30 ղրուշ ոսկեդրամ։

ՏՕՔԹ. ԹԻՐԵԱՔԵԱՆ
ԿԸ ԴՏՆՈՒԻ

Բերա, Շիշլի փողոց, 36 (Ճաննի դեղարանին մօտ)։ Երեքշ., հինգշ., շբ., կիր., կէս օրէն վերջը. Իսկ երկշ., չորեքշ., ուրբ. կէս օրէն վերջը Պոլսոյ կողմը. Կամուրջին գլուխը ԲԻՒԶԻՒՔԵԱՆ դեղարանը։ 13—15

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՈՒՏ ՔԱՂԵԼ

Պատուաւոր անձանց կողմանէ երաշխաւորեալ Տոմարակալութեան վարժ երիտասարդ մը, որ ունի գեղեցիկ գիր և տեղեակ է հայերէնի, Թուրքերէնի և Ֆրանսերէնի, պատրաստ է համեստ թոշակաւ վաճառականի մը քով երկրորդական գրագրի պաշտօն վարել։ Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։ 3—5

ՎԱՐՁՈՒ ԵՒ ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ

Օրթաքէօյ, Թաշ-Ներտիվէն, ծովահայեաց, եւրոպական ոճով կառուցուած քարաշէն հոյակապ տուն մը վարձու և ծախու կը տրուի։ Ունի 12 սենեակ, բաղնիք և ընդարձակ պարտէզ։ Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։ 3—20

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ. —Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տձեւցնէ։ Առանց լաւ ակռաներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան՝ բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չիկայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չիկայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը.—Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ատամնագուրկ անձերու դիմել Տքթ. Գառիի, միակ ատամնաբոյժն որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել եղծուած և անարմատ ակռաներն, արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաներ պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու և այլն, որք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամենէն փափուկ, ամենէն ջղային անձինք կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տօքթ. Գառիի՝ լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն, իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետք միայն տուրքը պիտի վճարէ։

Ամեն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ իրիկուան 5, Բերա, Մեծ փողոց, ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։ 413

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 18/30 Դեկտ. 1895

Անուանակ. եւ Վճարեալ	Թուական	Անուանումն Արժեթղթոց	Ընթացիկ Գիներ	
100		Թիւ. Սէրիա A } 1%	39	20
100		» » B	22	10
100	1881	» » C	21	80
100		» » D քաղուած	20	25
100		բացուած	20	05
100		միջօրէ	20	05
100		Բու մ. Եր. քաղուած	94	—
Ֆր. 500	1870	բացուած	88	—
		միջօրէ	88	—

Անկ.	Վճր.	Թուական	Անուանումն Արժեթղթոց	Ընթացիկ Գիներ	
20	10	1890	Օսմանիէ 4%	——	—
22	11	1869	Քրէտի Ժէն. Օթ.	9	80
10	5	1872	Սօս. Օթ. ալ Ն. է Վ.	8	87
140	140	1878	Լաւրիոնի	48	—
500	300	1889	Անատոլուի (Բժն. 5%)	695	—
500	500		Երկաթուղիի (Պրթ. 5%)	245	—
20	8	1882	Թութուն (Բժն. 5%)	8	20
500	500		(Պրթ. 5%)	498	—
500	200	1883	Օսմ. Ռէժի	15	—
1.40	1.40	1892	Օսմ. Սիկարէթ 6%	—	—
11	5½	1893	Օսմ. Ապահովն. Ընկ.	8	85
500	500	1882	Ջրի Ընկ. Տէրքոս	450	—

ՓՈԽԱՆՑ (Քրիմ) ԴԻ ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատր	—	—
1 ամսուան համար	—	—
1 օրուան համար	—	—
Ռէթրիթ	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	1	82½

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԵՐՈՑ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	80
Փարիզ »	Ֆր.	23	85
Վիեննա 8 օրուան	Ֆիոր.	10	87½
Պերլին չէք	Մարք.	18	45

ՓՈԽԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ			
8 օրուան համար 25 հատի	Ֆր.	3	50
1 ամսուան համար	»	6	50

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ			
Անգլ. ոսկի	Օ. Ո. 100 ղրշ.-էն	110	02
20 Ֆրանքնոց		87	18
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)		107	20
Քրիմիգ		51	10
Ռուսլ Իմփերեալ		8	52
Մէճիտիյէ		108	25
Մանր արծաթ		103	—
Մէթալիք		98	20
Տօկօս Ղալաթիոյ Ծախքերուն		6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 28 Դեկտ.		
Քօնսոլիտ Թուր. B Կնիսկ. Ֆր.	27	—
» » C »	——	—
D (Բացուած) »	18	50
(Գոցուած) »	——	—
Ռումելիի Երկաթուղի »	89	25
Քերբրիզ »	450	—
Մըրուայիրն Պարտաթուղթ »	485	—
Ժամանիյէ »	395	—
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	281	25
Պանք Օթոման (անուանեկն.) »	581	37
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	100	52
» » 3½% »	105	27
» Իտալական »	85	—
Քրէտի Լիոնէ »	740	—
Քրէտի Ֆօնսիէ »	——	—
Քօնգուար տ'էսքոնթ »	——	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	3160	—
Եգիպտական Միացեալ »	505	25
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	133
ՎԻԵՆՆԱ 28 Դեկտ.		
Ռումելիի Երկաթուղի Ֆիորին	44	50
Օսմ. Ռէժի »	——	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես	121	65
» Փարիզի »	48	15
ԼՈՆՏՈՆ 28 Դեկտ.		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Օ. Ո.	54	50
» » B »	26	—
» » C »	17	63
D (Բացուած) »	16	87
(Գոցուած) »	17	37
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% (Երաշխ. ըստ.)	98	50
» » 1894 3½% (եգիպ. հրկ.ով)	92	50
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	10	75
[illegible] Երկաթուղի »	11	—
Միացեալ Եգիպտական »	100	25
Առանձնաշնորհեալ »	——	—
Անգլ. Քոնսոլիտ »	106	63
Պալկիար. Փոխառ. 6% »	79	—
» » Նոր 6% »	79	—
Ռանթ Հելլենական 5% 1881 »	25	—
» » 5% 1884 »	30	50
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	400
ՊԵՐԼԻՆ 28 Դեկտ.		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	85	50
Ռումելիի Երկաթուղի »	90	10
Անատոլուի Երկաթ. ¼ Պրթղթ. »	85	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	355
» Փարիզի » 3 ամիս	80	90
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի	58	80

ԿՈՄԻՏԱՍ Ա. ՈՍԿԵԱՆ

ԱՌՁԵՌՆ
ԲԱՌԱԳԻՐՔ
ՀԱՅԵՐԷՆ—ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ

ՆՈՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ (Երկրորդ)
ՍՐԲԱԳՐԵԱԼ ԵՒ ՃՈԽԱՑԵԱԼ
ԱՒԵԼԻ ՔԱՆ 50,000 ԲԱՌ, ՈՃ ԽՕՍՑԵԼՆ

Բազմաշխատ հեղինակին սոյն օգտակար գործը կը բովանդակէ հին եւ Նոր հայերէնի գրեթէ բոլոր բառերէն զատ, գիտական եւ արուեստական բազմաթիւ բառեր, ոճեր եւ ասացուածներ համերժ իրենց Գաղղ. Թարգմանութեամբն։ Բառից զանազան առումները բացատրուած են բազմաթիւ օրինակօք։ Սոյն ընտաեալ եւ յոյժ կարեւոր գործը ճշմարիտ առաջնորդ կրնայ ըլլալ ուսանողներու ի Գաղղիերէն լեզուի, ինչպէս նաեւ սոյն լեզուի ուսման պարապողներու առ հասարակ։

Գործոյն վերջը աւելցուած է գաղղիերէն լեզուի անկանոն եւ պակասաւոր բայից պարզ ժամանակներու մէկ ցանկն համերժ պիտանի եւ կարեւոր ծանօթութեամբք, որք մեծապէս պիտի օգնեն ուսանողին։

Էջ իբր 1000, ընտիր թղթի վրայ մաքուր եւ յստակ տպագրութեամբ եւ զօրաւոր կազմով, որք բառարանի մը համար գրեթէ նոյնքան գնահատելի են որքան պարունակութիւնը։

Գին { Զօրաւոր [illegible] կազմ 25 Դհ.
Լաթակազմ 27, Կիսակաշի 32 »

Կեդրոնատեղին է Ց. Մաթէոսեան Վաճառատունը, Թիւ 27 Ցինճիմէրլար եօգուշու Կ. Պոլի։ Կը գտնուի Պ. Պալենցի եւ բոլոր հայ գրավաճառաց քով, ինչպէս նաեւ Բերա Մեծ փողոց [illegible] եւ Քայլի գրատուններն եւ Ղալաթիա Մահմուտիյէ ճամբէսի Թիւ 42, Ռոմաճ եւ Ընկ. Թղթավաճառանոցն։

ՏՈՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ, ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
(Հաստատեալ յամին 1852)

Նորաձեւ գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վարպետապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, ոսկէ, ճաշակաւոր, եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն, (ըստ տարիքի), ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։ «Սկոռբիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելա[illegible]ուժեն, ինչպէս նաեւ ծծրեցուցիչ դեղերու, եւ նորաձեւ արցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ Փողոց Բերա, (Եանիի զարեջրատան վրայի յարկը ճիշտ Զպուբճեանց դէմը).

Գատըգիւղի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը Թիւ 1 Նոր բացուած Խըրխծէշմէի փողոց ամէն օր։

Ց. Գ. Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի Ատամնաբուժներու՝ ժամերը կիրակի օրն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։ 410

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Տոքթ. Հարմանտաս կը ծանուցանէ թէ ջերմամիզութիւնը չորս-հինգ օրուան մէջ եւ առանց ցաւ զգացնել տալու կը դարմանէ նոր դրութեամբ մը։ Կասկածողներ կրնան վարձքը վճարել՝ բոլորովին աղէկնալէ յետոյ։ Իրեն դիմողները կը դարմանէ Ղալաթիա, Սանտըրճըլար, Գարագիւլ Օթէլին դէմ 97 թիւ լամպաճիի խանութին վրայի սենեակը՝ ամեն օր ժամ 4 էն 10ը (Ը. Թ.)։ 11—30

ԹԷՅ, ԹԷՅ, ԹԷՅ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ ՅԱՄԻՆ 1880
Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ
ՂՕՉԱԼԵԱՆ

MARQUE DEPOSÉE

Կ. ՊՈԼԻՍ, Ճէլալ Պէյ խան թ. 10ր
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՔ
Օսմանեան գլխաւոր քաղաքաց մէջ
ՉԻՆԻ, ՃԱՎԱՅԻ, ՍԷՅԼԱՆԻ, ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԹԷՅԵՐ
Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում
Տեսակի, չափի եւ գինի մասին կատարեալ ապահովութիւն

Զգուշանալ մրմարքային
Կեղծերէն

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Է 1852 ԻՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ց'ԱՆԳԼԻԱ
Lancashire Insurance Buildings, - Exchange Street Manchester
Դրամագլուխ 3,000,000 անգլ. ոսկի
Պահեստի գումար 1,372,875 »

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնք, ամեն տեսակ քարուկիր ու փայտաշէն կալուածներու վրայ, կահերու և ապրանքներու վրայ և այլն, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով ու տոկերով։

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Այս ընկերութիւնք յոյժ բարձր աստիճանով կը ներկայացնէ բոլոր այն առաւելութիւնները զոր կրնան փափագիլ կեանքերնին ապահովագրել ուզողները, ամբողջ կամ խառն՝ որոշ պայմանաժամով։

Ամեն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհ. գործակալներուն, (Bond Sellar & Cie.) Պոնտ Սելլէր և Ընկ. Քիւչիւք Թիւնէլ խան, Ղալաթիա։ 427

ՏԻ ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 15 Նոյմ 188[illegible]

Պարոնայք Ուէգ և Գօսէն,

[illegible] ձեր գործածել [illegible] Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ [illegible] և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնք միշտ նախամեծար համարուելու Մօռիւ ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն.

ՏՐ Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

SANTAL MIDY

Սանդալը ժամանակով համանիշ էր երիկամանց ցաւի և ստամոքսի ծանրութեան. Սանդալի անմաքրութիւնէն առաջ եկած երիկամունքի ցաւերը անհետ եղած են, յորմէ հետէ Միտին կը զտէ Միտըրի Սանդալի փայտը. այս հիւթ, փոքր կլոր քափսիւլի մէջ դրուած որ ստամոքսին մէջ կը բացուի, կը ջնջէ մարսողութեան յոգնութիւնը մեծաքանակ ժելաթինին որ կը պարփակէր հին քափսիւլները։

ACTIONS MINES D'OR
SUD—AFRICAINES
ՈՍԿԵՀԱՆՔԻ ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹՔ
ՀԱՐԱՒ—ԱՓՐԻԿԵԱՆ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ՏԵՂԵԿՈՒԹԵԱՆՑ

Գլխաւոր արժեթուղթերուն պարունակները յաճախորդներուն տրամադրութեան տակն են.

Ա. ՖԱՐՐԱ, Քամպիսի միջնորդ, Կ. Պոլիս։ 429

CUNARD ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Թըլինֆիտար շոգենաւը, Նաւապետ Հիլ, հասաւ և ճամբայ պիտի ելլայ դէպ ի Լիվրբուլ Իզմիրի ճամբով, երկուշաբթի, դեկտեմբեր 30։

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Գարանը աագիդ ֆապրիգայի հիւմայունընտա պիրիքմիշ օլան 12,000 գըյյէտէն 13,000 գըյյէյէ չուվալ գըրբընօբը պիլ միւզայիտէ ֆիրուխթ իտիլէճէկինտէն էամանը քէշինէն իթա իտիլմէք իւզրէ իշթիրայա թալիպ օլանլարըն մազգամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 37 1—3

Խասսա Նագլիյէ Թապուրը հայվանաթընտան Թերագիմ իթմիշ վէ իսէճէք 1 տէնէլէք կիւպրէ 70 լիրայի Օսմանիէտէ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Թարիխը իլանտէն 1 հաֆթա սօնրա գարարը գաթիի իհրա գըլընաճաղընտան գիպատէ իլէ ալմագ վէ մալիւմաթ սայիրէսինի անլամագ իւզրէ Թալիպ օլանլարըն Պէյօղլու գըշլաի հիւմայունունտա պուլունան Թապուր մէրքէզինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 38 1—3

Հայտար-Փաշա խասթախանէսի հիւմայունընտա միւճէտտատէն ինշա օլունան մէրթէպը Թըպպիէնին ինշաաթը մէզգիւրէտէ չալըշան ամէլէյէ վէ աառքիրը չահանէյէ Թիւթիւն վէ պազալիյէ իլէ միւքիւլաթ ֆիրուխթ իթմէք իւզրէ ինշա օլունան պարագա իճարէ վիրիլէճէկինտէն Թալիպ օլանլարըն Իսքիւտար գօմանտանլըգը տայիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 39 1—3

Պէշինճի Օրտուի հիւմայուն իչուն միւպայաա օլունմագ իւզրէ մաճալլինտէ մէվճուտ միւնագասայա գօնուլմըշ օլան 20,000 տէն 25,000 գըյյէյէ գատար պիրինճի պօ Լիվարիճ չօրապըլըն պէհէր չիֆթի 4 ղրշ. 5 փարայա օլարագ մաճալլի Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Թարիխը իլանտէն իթիպարէն իւչ կիւն խիթամընա գատար պուրատա սախի միւնագասաընտա ահվալ օլունաճաղընտան իթպա Թալիպ օլանլարըն մազգամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 40 1—3

GEBRÜDER BOMONTI
ՊՈՄՈՆԴԻ ԵՂԲԱՐՑ
ԳԱՐԵՋՈՒՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆ Ի ՖԷՐԻ ԳԻՒՂ
Կ'ԱՐՏԱԴՐԷ ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՁՈՒՏ ԳԱՐԵՋՈՒՐ
ՏԱԿԱՌՈՎ ԵՒ ՇԻՇՈՎ ԸՍՏ ԲԱՍԴԷՕՐԻ ԴՐՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ԱՌԱՆՑ ԱՍԻՏ ՍԱԼԻՍԻԼԻՔԻ

Գործարանն Եւրոպական վերջին դրութեամբ կազմաւորեալ է։

ՄԱԶ ԹԱՓԵԼՈՒ ՋՈՒՐ

ՍԱՆԻՊԱԼԻ հռչակելի Ռուսման Նորագիւտ եւ պարզ անվնաս հեղուկ մըն է որ 1—2 վայրկենի մէջ մարմնոյ վրայի անհաճոյ եւ աւելորդ մազերը եւ դռուսմազերը (այվա Թիւյիւ) կը ջնջէ արմատէն եւ կը թափէ առանց երբէք այրելու եւ մորթին վնասելու։ Սոյն հեղուկին ազդեցութիւնը միայն մազերու վրայ ըլլալով, ժամերով մարմնոյ վրայ մնալու ըլլայ բնաւ չ'այրեր։ Մեծ համբաւ առած է Պոլսոյ Թուրք հասարակութեան մէջ, որ մեծ մասամբ շնորհի սոյն հեղուկին մին[illegible]ծածուած [illegible] սրճիկի բաղա[illegible] փըր[illegible] ործածելի տան[illegible] մէջ։ Պաշտօնապէս [illegible] է եւ ար[illegible]զիրծ գտնուած է։ [illegible]ԹԻՒՆ, ՄԱՔՐՈՒ[illegible] ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ [illegible] ղրուշի կը ծախուի։

«ՆԻՒՐՕԺԻՆ ՓԱՐԻԶԻՆ»
ՆՈՐԱԳԻՒՏ ԵՒ ՎԱՐԿԵՆԱԿԱՆ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՄԱԶԻ ՆԵՐԿ
(ԲՆԱԿԱՆ ՍԵՒ, ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԵՒ ԴԵՂԻՆ)

Ֆրանսական եւ գիտական արտադրութեանց վերջին արդիւնքի եւ աննման նորութիւններէ եղող վերոյիշեալ մազի ջուրը նախաւոր վերադարձ մ'է մազերու, որ միայն առաջին գործածութեամբ եւ առանց դժուարութեան երիտասարդական ատենին պէս 8—10 վայրկենի մէջ սեւ նարնջական գոյն մը եւ փայլ մը կու տայ ճերմկցած մազերու, մօրուքի եւ պեխերու, միանգամայն զանոնք զօրացնելով եւ աճեցնելով։ Բնաւ բերած գոյնը այն աստիճան բնական է որ ամենէն ուշադիր մարդը չի կրնար զգալ, եւ 6—7 շաբաթ առանց նորոգելու կը դիմանայ եւ ուզածին չափ կրնայ լուացուիլ եւ լուացուելով մազերուն գոյնը կը հաստատուի եւ կը բնականանայ։ Մեկ անգամի փորձը պիտի համոզէ գործածողը այս ճշմարտութեան։ Կը ծախուի մեծ տուփը 25 եւ փոքրը 18 ղրուշ։

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ

Բերա Մեծ փողոց Ռուսիոյ դեսպանատան կից Թիւ 433 (Իզիտօրի) վաճառատունը։ Կալաթա Թէլալանի փողոց Թիւ 16 Ս. Սիմոնեֆի վաճառատունը (մեծաքանակ)։ Նոյնպէս Կալաթա [illegible] խանի տակ Մահմուտիյէ ճամբէսին Թիւ 3, [illegible] վաճառատունը։ [illegible] կամուրջի գլուխ, Քիւչիւքեան և Իպի Գաքօլու (Եէնի ճամի) դեղարանները, եւ [illegible] № 41 Անգղիական վաճառատունը, եւ բոլոր ուրիշ մեծ դեղարանները. Նոյնպէս [illegible] դեղավաճառանոցը, եւ [illegible] դեղարանը։ 359 59—70

ՌՈՍԻԱ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ին կայս. հրամանաւ արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսկայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4,000,000 ռուպլի
Երաշխաւորութեան գումար	63,000,000 Ֆրք.
1894ի հասոյթը	24,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճրծ. է մօտ	90,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՈՂՈՍ ՍԻԳԵՐ
Կ. Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 28

Գննիչ Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Չէօմլէքճի փողոց, 14
Գրասենեակ Ս. Ժ. ՌԻԶԶԻՆ ԵՒ ՈՐԴ. 2

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

«ՖԻՆԻՔՍ»

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոյն հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրքն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 326

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակին կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ սոա ստորագրելոց, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սև ծովու եզերաց.
Ղալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ին — 20 ՍԷՖԷՐ 1310

Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ · ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ 28

ԿԻՒԶԷԼ ԳՕՔՈՒԼԱՐ (Բարֆիւմըրի)

ED. PINAUD
PARIS

37, Պուլվար տը Սթրազպուրկ, 37
Բէրաքէնտէ մաղազասը։
30, Պուլվար տէ զ'Իթալիէն, 30

ԷՏ. ՓԻՆՕ
Մաղազասընա մախսուս
ԻՔՍՈՐԱՔԻՍԱՐԻ ԿԻՒԶԷԼ ԳՕՔՈՒԼԱՐ
ԻՔՍՈՐԱՔԻՍԱՐԻ Խիւլասա
ԻՔՍՈՐԱՔԻՍԱՐԻ Սապօն
ԻՔՍՈՐԱՔԻՍԱՐԻ Բօմատա
ԻՔՍՈՐԱՔԻՍԱՐԻ Եաղ
ԻՔՍՈՐԱՔԻՍԱՐԻ Բուտրա
ԻՔՍՈՐԱՔԻՍԱՐԻ Թուալէթ սիրքէսի (վինէկր)
ԻՔՍՈՐԱՔԻՍԱՐԻ Պրիլանթին
ԻՔՍՈՐԱՔԻՍԱՐԻ Գօգու չըզընը
ԻՔՍՈՐԱՔԻՍԱՐԻ Թուալէթ սույը
ԻՔՍՈՐԱՔԻՍԱՐԻ Գօզմէթիք

Գուվէթ վէրիճի ԳԸՆԱ ԳԸՆԱ ՍՈՒԵԸ պաշա մախսուս գայիտէյի սըհհիյէ

Բարիզին 1889 սէրկիի ումումիյէ ՊՈՒՔԷԹԻ

Մէնտիլ իչին բէք նէֆիս գօգուլար Մէնէլյա Թէֆարիք
Պէյազ էյիթորոր չիչէյի — Թէոտորա Ջամբագ բուտրասը (Իրիս) Բարմ մէնէքշէսի

Մարուլ խիւլասասընտան ալա սապօն Թէն բուտրասը
Տիւ Թէմփլըմէկէ վէ տիւ աղրըսընա մախսուս խըսիր։

LA NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ.	18 30	Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 3ին յետ միջօրէի։
Գշ.	19 31	Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, [illegible]
Դշ.	20 1	Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ.	20 1	Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամ 11ին։
Եշ.	21 2	Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 3ին յետ միջօրէի։
Ուր.	22 3	Ալեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Դեկտ 19/31, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին 263

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ և [illegible]

[illegible] ԸՆԿ.

Մարսիլիա-Կ. Պոլիս-[illegible]

Միւս [illegible] շոգենաւը [illegible] Մարսիլիա պիտի ուղեւորի [illegible] 31ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

[illegible]

Նաւուղեկի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՈՒԼ
36 Մումհանէ փողոց Թ. 10

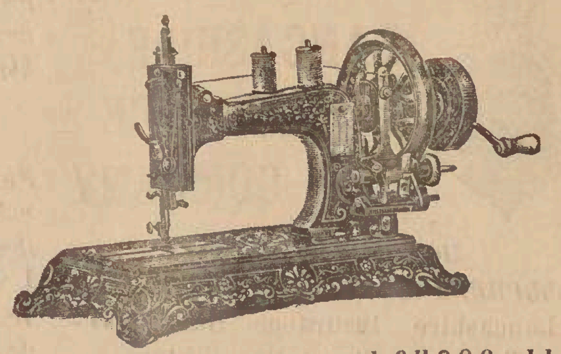

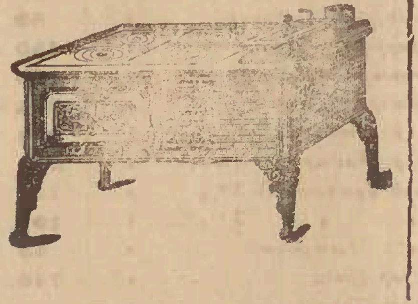

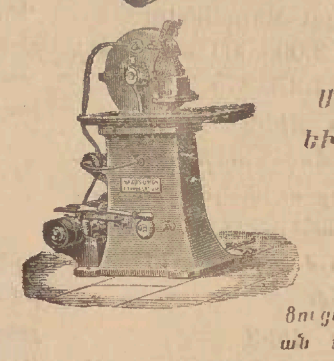

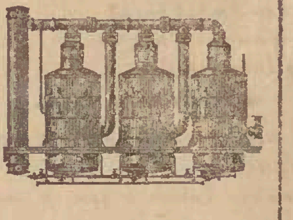

ԷՔՍԲՈՐ ՎԷՌՓԱՆՏ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ
ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

Ցուցադրութիւն մեքենաներու եւ գերմանական ճարտարագործութեան այլ նիւթերուն Ղալաթիա, Բէր էմպէ Բազար եւ Մէհրէմէ փողոց, Թիճարէթ խան [Նախկին [illegible] Րէժիի]

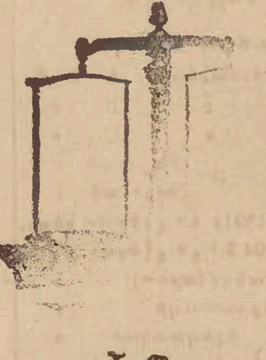

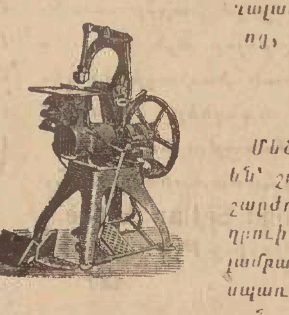

Մեծ մասը զանազան մեր նմոյներու, որք են՝ շոգեշարժ մեքենայք, կազով ու քարիւղով շարժող մեքենայք, որոց մին շարժման կը դրուի նմոյ յաճախորդի ուզել։ Գազը քարիւղի յամբարը մէկ ժամուան մէջ 0.4 կիլոկրամ կը սպառէ, այսինքն ժամը 15էն 20 փարայի։ Կը գտնուին նաեւ ճախարակներ, ծակող մեքենաներ, քերան բացող մեքենաներ, երկաթաթիթեղէ եւ Թանդրաքարտէ թիթեղամաններ, թիթեղա ործուեան, դարբնութեան, կազմարարութեան, ատաղձագործութեան մեքենաներ, ջրհաններ, հերկագործական մեքենաներ, շաղախ, գերմանական երկաթէ զերանիկներ, ասֆալտ, խայծղանաւոր քարտոն, խոհանոցի անօթ, կազի լամբարներ, ճեմիշի կ զմածր, պիսիքլէդ, կարի մեքենայ, եւն. եւն.

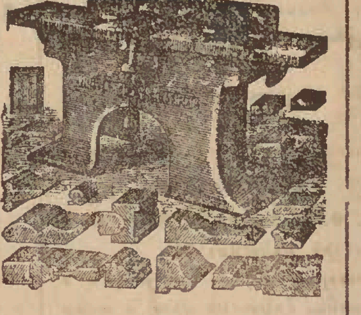

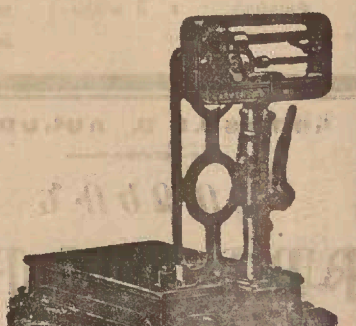

Մասնաճիւղ
ԱԹԷՆՔ, [illegible] փողոց, 11 [նախկին [illegible] Աթէնքի]

[illegible]
ՍԷԼԱՆԻԿ, Թօփհանէ Ձաղ, ՊԻՐԷՕՍ, Պլիստոն փող.

Գործակալութիւնք
ԻԶՄԻՐ | ՄԵՐՍԻՆ ՀԱԼԷՊ | ՊԷՅՐՈՒԹ ԴԱՄԱՍԿՈՍ | ՔԱՅՖԱ ԵԱՖԱ
Կորֆու, Զանթա, Բաղրաս, Քալամադա, Շիրա Վօլօ, Ալեքսանտրիա, Գահիրէ։

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈՏԻ ՕՇԱՐԱԿ)
ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԶՈՒՏ ԻՒՂ
[illegible]
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եօրք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորուի ձկան հասմ իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիփոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառուլթիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճողածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառ և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԷԼ

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք 8,000,000
Պահեստի դրամ	10,028,000
Տարեկան հասոյթ	23,250,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

894 Ընդհ. Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսո
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պաղչէ-Գափու, Աննիըստոս խան 12, 13, 14

ՖՐԱՆՑ ԹԱՄ

ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ Վ.Ե.Հ.-ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ
13, — Բէրա, Բասամ տիւ Թիւնէլ, — 13

Մթերանոց վառարաններու, շըմինէներու, լօգարաններու եւ խոհարաններու՝ երկաթէ, ֆայանսէ եւ անկէզ աղիւսէ.

Գերազանց տեսակէ նիւթեր երաշխաւորուած եւ քանաւոր գիներով.

Les Seules purgeant sans Coliques

PILULES SAVONNEUSES BOISSY

LAXATIVES
PURGATIVES
RAFRAICHISSANTES

La Boite de 40 Pilules : 2 fr. franco.
Phie BOISSY, 2, Place, Vendôme, PARIS

ՊՈՒԱՍԻԻ ԱՃԱՌԱՅԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐԸ

միակ լուծողականներն առանց խիթի բուժում գլխացաւերու, չղացաւերու, պնդութեան, աղեաց անուժութեան եւ այլն...

Կը գտնուի ի Կ. Պոլիս, դեղագործ Քանցիկի քով, Բէրա, Մեծ-Փողոց, 249 370

ՀԻՆ ՊՐԱՆՏԻ

Ժ. Ֆ. ՄԱԿՆԱՄԱՐԱ

ՔՕՆԵԱՔ
ՇԱՐԱՆԴ ՖՐԱՆՍԱ
ԱՄԵՆ ՏԵՂ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

340

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազօր կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, Կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամեն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանանց և Ջըղային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՕՍՖԱԹ ՏԸ ՇՕ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, ևն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատուժեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաչար կը տանին մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Վիքթօր Հիւկօ փողոց։ 14—ԼԻՈՆ 334

Գործակալ և միակ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս ԱԿԻՒՍԹ ՔԱՍԷԼԼԱ Ղալաթիա, Մումհանէ, Թ. 86. Կը վաճառուի ամեն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ՆՈՐ ՈՒՂԵՑՈՅՑ

ՄԷՍԱԺԸՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի և թեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երթուդարձին հանդիպելով ի Հավր)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիայէ մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, սկսեալ սեպտ. 21էն, դէպ ի Պիրէոն, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, սեպ. 28էն սկսեալ, դէպ ի Քալամադա, (փոփոխակի Քաթարօլօ) Շիրա, Սէլանիկ, Տէտէ-Աղաճ, փոփոխակի Քավալա, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հավր, Լոնտոն, ամեն ուրբաթ, առտուան ժամ 9ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէտէաղաճէն (փոփոխակի Քավալա), հոկտ. 11էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէոնէն, հոկտ. 18էն սկսեալ։

Բաց աստի, ամեն տասնըհինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, հոկտ. 1էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգենաւը Կ. Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոն հանդպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Հոկտ. 3էն սկսեալ, հինգշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, ամեն տասնըհինգ օրը։ Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր (առանց ուրիշ շոգենաւ փոխադրութեան) Վաթի, Սամոս, փոփոխակի Հալգոս, Պէյրութ, Լառնագա, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Լաթաքիա, Թրիփոլի, Նորէն Պէյրութ, Աղեքսանտրիա, Մարսիլիա՝ ուրիշ նաւ փոխադրութեամբ, Պէյրութ դէպ ի Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ։

ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՕՍԻՍՔԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամսեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիայէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, հոկտ. 7էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ-ՊԱԹՈՒՄԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ տասնըհինգօրեայ՝ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիայէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի կէսօրին դէպ ի Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում։ 425

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ